

INFORMACIJA O PRIPREMI JAVNOG OGLASA ZA DOSTAVLJANJE PONUDA ZA DODJELU UGOVORA O KONCESIJI ZA POTENCIJALNA LEŽIŠTA CRVENIH BOKSITA "BLOK BR. 4", OPŠTINA NIKŠIĆ

Uvodne napomene

Ministarstvo energetike i rudarstva, u skladu sa Zakonom o koncesijama („Službeni list CG”, br. 8/09, 73/19 i 125/23), pripremio je Koncesioni akt za potencijalna ležišta crvenih boksita „Blok br. 4”, opština Nikšić (u daljem tekstu: Koncesioni akt).

Cilj izrade Koncesionog akta je pokretanje postupka javnog nadmetanja za izbor najpovoljnije ponude za dodjelu Ugovora o koncesiji za potencijalna ležišta crvenih boksita „Blok br. 4”, opština Nikšić.

Izrada Koncesionog akta izvršena je na osnovu godišnjeg Plana davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2023. godinu, koji je na osnovu člana 7 stav 1 Zakona o koncesijama Vlada donijela na sjednici održanoj 7. marta 2023. godine, a u koji je uvršten i prostor ležišta crvenih boksita „Blok br. 4”, opština Nikšić.

Geološke podloge za potrebe Koncesionog akta pripremila je JU Zavod za geološka istraživanja, u skladu sa Programom geoloških istraživanja za 2023. godinu.

Javna rasprava

Ministarstvo energetike i rudarstva je povodom navedenog koncesionog akta, u skladu sa Zakonom o koncesijama, u periodu od 22.01.2024. godine do 15.02.2024. godine, organizovalo i sproveo Javnu raspravu. U toku trajanja javne rasprave Ministarstvo je dobilo mišljenje od Zaštitnika imovinsko pravnih interesa. Izvještaj sa Javne rasprave je prilog ove Informacije.

Koncesioni akt i prateća dokumentacija

Koncesioni akt za potencijalna ležišta crvenih boksita „Blok br. 4”, opština Nikšić je osnovni dokument na osnovu kojeg se pokreće postupak dodjele koncesije. Koncesioni akt sadrži: predmet koncesije, Tehnički izvještaj o lokalitetu „Blok-4”, rok trajanja koncesije, osnovne parametre za ocjenu opravdanosti investicije, mjere za zaštitu životne sredine, opis postupka rekultivacije, unapređenje energetske efikasnosti, minimalni početni iznos koncesione naknade, kriterijume za izbor najpovoljnije ponude, spisak potrebne tehničke dokumentacije sa uslovima za njenu izradu, osnovne elemente tenderske dokumentacije i spisak propisa koji se primjenjuju u postupku davanja koncesije i vršenja koncesione djelatnosti.

U skladu sa članom 2 st. 1 i 2 Zakona o koncesijama, koncesije se daju pod jednakim, transparentnim i nediskriminativnim uslovima za korišćenje prirodnih bogatstava, dobara u opštoj upotrebi i drugih dobara od opšteg interesa, obavljanje djelatnosti od javnog interesa i obezbjeđenja razvoja i funkcionisanja infrastrukture. Koncesije se daju radi racionalnog, ekonomičnog, pravilnog i efikasnog korišćenja prirodnih bogatstva, dobara u opštoj upotrebi i drugih dobara od opšteg interesa. Navedeni koncesioni akt definiše aktivnosti i obaveze ponuđača za vrijeme trajanja javnog nadmetanja, kao i uslove i obaveze koje treba da ispunjava koncesionar za vrijeme obavljanja koncesione djelatnosti.

Sastavni dio Koncesionog akta je Nacrt Ugovora o koncesiji, kao i Uputstvo za podnošenje ponuda.

U nastavku slijedi prikaz najvažnijih djelova Koncesionog akta sa prikazom opravdanosti ostvarivanja javnog interesa davanjem koncesije.

Položaj i opis lokaliteta

"Blok br. 4" se nalazi u centralnom dijelu Crne Gore, na širem prostoru Nikšićke Župe, istočno od Nikšića na udaljenosti od oko 12 do 20 km, vazdušnom linijom. To je poznati boksitonosni rejon u kojem se od 1948. godine vrši eksploatacija crvenih boksita. Pripada topografskom listu Danilovgrad, 1:100 000, odnosno sekciji Danilovgrad, 1:50 000. "Blok br. 4" obuhvata prostor poznatog ležišta crvenog boksita "Kutsko brdo", koje je eksploatisano u periodu 1951-1979. godine i prostor malih ležišta "Podplaninik I" i "Podplaninik II".

Na ležištu "Podplaninik I" eksploatacija je završena 1977. godine. Prostor "Blok br. 4" nalazi se između velikog ležišta crvenog boksita "Zagrad", sa zapadne strane i grupe vrlo velikih ležišta („Đurakov do“, „Biočki stan“ i dr.) sa njegove istočne strane i jugoistočne strane. To je planinski teren sa nadmorskom visinom od 1 000 m na jugozapadu do 1 750 m na sjeveroistoku.

Na osnovu zahtjeva JU Zavod za geološka istraživanja – Podgorica, u skladu sa Uredbom o povjeravanju dijela poslova iz nadležnosti Ministarstva energetike i rudarstva, JU Zavod za geološka istraživanja („Sl. list CG“, broj 121/23), a za potrebe izrade koncesionog akta za lokalitet „Blok br. 4“, opština Nikšić, preduzeće za izvođenje geodetskih radova „Geo Friends“ doo Podgorica, koje je registrovano i licencirano za tu vrstu posla, je uradilo Geodetski elaborat i Tehnički izvještaj sa koordinatama graničnih tačaka potencijalnih ležišta crvenih boksita „Blok br. 4“, Nikšić.

Lokalitet je šire definisan prostorno planskom dokumentacijom – prostornim planom Opštine Nikšić i nakon izvršenih istražnih radova definisan je u utvrđenim koordinatama državnog koordinatnog sistema (DKS) i prikazan na katastarskom planu katastarske opštine Kuta 2, čime je utvrđena površina područja koncesije i obim područja.

Na priloženim skicama prikazano je:

- 1) Područje koncesije sa naznačenim kat.parcelama u trenutku izrade ovog Elaborata,
- 2) Područje koncesije na topografskoj karti 1:15 000,
- 3) Područje koncesije na katastarskom planu KO Kuta 2, sa koordinatama graničnih tačaka.

Na planu sa katastarskom podlogom KO Kuta 2, razmjere 1:15 000, na prostoru obuhvata lokaliteta "Blok br. 4", definisan je koncesioni prostor sa 157 graničnih tačaka sa utvrđenim koordinatama državnog koordinatnog sistema (DKS) i površinom od **644 ha 33 a 26 m²** koju zahvata predmetno područje.

Granice prostora koji obuhvata lokalitet „Blok br 4“ sa koordinatama graničnih tačaka i površinom prikazane su prikazane u Tehničkom izvještaju sa koordinatama graničnih tačaka potencijalnih ležišta crvenih boksita „Blok br. 4“, Nikšić, koji je sastavni dio predmetnog Koncesionog akta.

Podaci o imovinsko-pravnim odnosima

Na osnovu podataka iz Geodetskog elaborata i Tehničkog izvještaja sa koordinatama graničnih tačaka potencijalnih ležišta crvenih boksita „Blok br. 4“, Nikšić, zemljište koje je obuhvaćeno predmetnom lokacijom se nalazi u vlasništvu Države Crne Gore (ne postoje tereti i ograničenja).

Shodno članu 44 Zakona o koncesijama na nepokretnosti potrebnoj za obavljanje djelatnosti od javnog interesa u skladu sa zakonom, korisnik eksproprijacije, mora imati pravo svojine ili druga prava u skladu sa zakonom kojim se uređuje eksproprijacija;
Koncesionar je dužan da plaća naknadu za korišćenje nepokretnosti u državnoj imovini.

Podaci iz prostorno urbanističke dokumentacije

Na osnovu izvoda (grafički i tekstualni) iz Prostorno-urbanističkog plana Opštine Nikšić („Sl.list CG – opštinski propisi, br. 16/15), koji je dostavio Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine Opštine Nikšić, UP/lo broj: 07-350-711, od 28. 09. 2016. godine, namjena prostora, na kojem se nalaze ležišta „Bloka br. 4“, su nalazišta crvenih/bijelih boksita. U tekstualnom dijelu Plana navedeno je da crveni boksiti, na ležištima Podplaninik i Kutsko brdo, spada među najkvalitetnije u Crnoj Gori.

U aktu Ministarstva održivog razvoja i turizma, br. 101-1880/3 od 02.12.2016. godine, navedeno je da se lokacije crvenog boksita na ležištima „Bloka br. 4“ i „Đurakov do I“, opština Nikšić ne nalaze u obuhvatu državnih planskih dokumenata, kao što su Prostorni plan posebne namjene, Detaljni prostorni plan i Državne studije lokacije. Namjena ovih prostora definisana je kroz lokalnu plansku dokumentaciju, za čije su tumačenje nadležne lokalne samouprave.

Za potrebe izrade predmetnog Koncesionog akta, u cilju ažuriranja podataka, upućen je Zahtjev Sekretarijatu za uređenje prostora i zaštitu životne sredine – Agenciji za projektovanje i planiranje, Opština Nikšić (br.01-143/1 od 23.02.2023. godine).

U odgovoru Agencije za projektovanje i planiranje (akt br.17-350-1188 od 07.03.2024. godine) navedeno je da Predlogom planskog dokumenta –Izmene i dopune PUP-a opštine Nikšić, koji je u izradi, a na koji je opština Nikšić dala pozitivno mišljenje, u pogledu usaglašenosti sa razvojnim planovima opštine navedeni lokalitet je u grafičkom dijelu, prilog br.15 – Namjena površina definisan kao ležišta mineralnih sirovina i površina eksploatacionih polja.

Imajući u vidu navedena rješenja, proizilazi da će se usvajanjem Izmjena i dopuna Prostorno-urbanističkog plana opštine Nikšić steći uslovi za eksploataciju mineralnih sirovina (crvenih boksita) na prostoru lokaliteta Kutsko brdo (Blok br. 4), koji administrativno pripada opštini Nikšić, a koji predstavljaju potencijal u prostoru, sa aspekta valorizacije mineralnih sirovina (crvenih boksita), uz poštovanje navedenih uslova.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Dopisom Uprave za zaštitu kulturnih dobara, akt br. 03-716/2023-21, od 15.03.2024. godine, dobijeno je mišljenje da je, uvidom u dokumentaciju Uprave, utvrđeno da u predmetnom zahvatu lokaliteta „Blok br.4“ nema zakonom zaštićenih dobara i da, u odnosu na popis dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima ove Uprave, u okviru planiranog koncesionog područja do danas nisu evidentirani lokaliteti od značaja.

Shodno navedenom, sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može pristupiti istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine na lokalitetu „Blok br.4“, opština Nikšić, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe i komentari dati ovim Mišljenjem. Navedeni dopis je dostavljen u prilogu Nacrta koncesionog akta.

Rezerve i kvalitet crvenih boksita i perspektivnost "Bloka br. 4"

Zbog različitog stepena istraženosti nije moguće na jedinstven način tretirati potencijalnost istražno-eksploatacionog prostora Bloka br. 4. Naime, u dijelu ovog bloka postoje ranijim

istraživanjima dokazana manja ležišta ili boksitna tijela sa utvrđenim rezervama i kvalitetom boksita (a); jedan manji dio ovog bloka istraživan je kroz osnovna geološka istraživanja sa strukturnim bušenjem gdje su u pojedinim bušotinama dokazani boksiti (b) i najveći dio perspektivne površine ovog bloka nije istraživan strukturnim bušenjem, te se ovaj teren može tretirati kao neistraživani teren (c).

a) Tereni sa dokazanim ležištima crvenih boksita

Blok br. 4., kao što je već istaknuto, obuhvata prostore ležišta crvenih boksita: "Kutsko brdo", "Podplaninik I" i "Podplaninik II".

Ležište "Kutsko brdo" je jedno od najkarakterističnijih karstnih ležišta crvenih boksita u rejonu Nikšićke Župe, u kome su pojedina boksitna tijela bila sasvim otkrivena (bez povlate), zbog čega je njegova eksploatacija počela odmah nakon Drugog svjetskog rata, 1951. godine, i trajala je do 1979. godine. Maksimalna proizvodnja boksita iz ovog ležišta iznosila je 197.500 t rude u 1967. godini. Iz Kuskog brda otkopano je 1.869.532 tone boksita (Gomilanović i sar., 1999).

Ležište Kutsko brdo obuhvatalo je prostor od oko 300.000 m², na kome je utvrđeno sedam rudnih tijela boksita. Procjenjuje se da su ukupne rezerve boksita Kuskog brda iznosile oko 3 miliona tona kvalitetnog boksita, sa srednjim sadržajem SiO₂ ispod 5%.

Podplaninik obuhvata teren između ležišta "Kutsko brdo" i "Đurakov do". Na ovom prostoru do 2000. godine pronađena su dva mala ležišta boksita "Podplaninik I" i "Podplaninik II". Na ležištu "Podplaninik I" se odvijala eksploatacija, dok ležište "Podplaninik II", sa geološkim rezervama od oko 200.000 tona, nije eksploatisano.

Geološke rezerve crvenih boksita na prostoru ležišta Podplaninik II

Lokacija (rudno tijelo/ležište)	Kategorija			Srednji sadržaj (%)		
	A	B	C ₁	Al ₂ O ₃	SiO ₂	CaO
Podplaninik II	-	-	200.000	57,45	5,25	0,81

Postoje različite procjene perspektivnih rezervi boksita u neposrednoj okolini ležišta Kutsko brdo i Podplaninika. U neposrednoj okolini Kuskog brda, na prostoru Kuskog brda i širem prostoru ležišta Podplaninik I i Podplaninik II, na površini od oko 3 km², pored rezervi navedenih u prethodnoj tabeli, može se očekivati **pronalazak novih ležišta kvalitetnih crvenih boksita.**

b) *Teren između ležišta "Zagrad" i "Kutsko brdo" – teren Zavraca*

Sa jugoistočne strane ovaj boksitonosni prostor ograničen je velikim gravitacionim rasjedom Dugih dola čije je sjeverozapadno krilo spuštено za više od 300 m. Upravo, taj spuštени blok predstavlja potencijalni boksitonosni teren. Za njegovu sjevernu "granicu" označen je morenski greben pod nazivom Bilo, koji se od Kuskog brda spušta do Zagrada. Ovako ograničen boksitonosni prostor nazvan je teren Zavraca, po imenu katuna lociranom u njegovom središnjem dijelu. Teren Zavraca je padina koja se prema zapadu spušta od 1 350 m.n.m. do 1 000 m.n.m.. Nalazi se u ataru ležišta "Zagrad". Ograničen prostor Zavraca površine je oko 1 km².

Na osnovu dosadašnjih geoloških istraživanja - rezultata strukturnog bušenja i najnovijih saznanja do kojih se došlo kroz izradu Metalogenetsko-prognozne karte boksitonosnog rejonu Vojnik-Maganik, može se zaključiti da je teren Zavraca bez sumnje boksitonosan. Stepен koncentracije boksita u terenu od Liverovića na zapadu do Šitova II na istoku, u prosjeku

iznosi oko 3,5 miliona tona boksita/km². Osim toga, teren Zavraca se nalazi između "Zagrada" i "Kutskog brda" – dva velika ležišta sa vrlo kvalitetnim boksitima.

Na osnovu navedenog, **sa velikom vjerovatnoćom može se očekivati pronalazak ležišta crvenog boksita.**

c) Neistraženi teren "Bloka br. 4"

Sjeverni dio "Bloka br. 4" (sjeverno od ležišta "Kutsko brdo" i "Podplaninik II", kao i sjeverno od terena Zavraca), obuhvata prostor Raspuća, Stojage, Pandurice i Planinika površine oko 5 km², pripada neistraženom dijelu "Bloka br. 4". Ovdje se pod pojmom neistraženosti podrazumijeva nedostatak istražnih bušenja sa kojim se, za sada, može dokazati boksitonosnost određenog terena. Sa druge strane, za ovaj teren su urađene kvalitetne geološke i metalogenetsko-prognozne podloge, koje, svakako, daju informacije o geološkoj i geotektonskoj evoluciji ovog prostora. Geološki sastav ovog terena čine isključivo povlatni sedimenti jurskih boksita, predstavljeni najvećim dijelom karbonatima starije donje krede, a samo u manjem dijelu – i najmlađim titonskim krečnjacima. Tektonska struktura ovog terena dosta složena, a naročito u dijelu prostora sjeverozapadno od regionalnog rasjeda Dugi doli. Imajući u vidu debljinu litostratigrafskih jedinica i njihov prostorni položaj, proizilazi da se u najvećem dijelu ovog terena paleoreljef sa mogućim ležištima boksita nalazi na dubinama većim od 300 m. Sjeverni neistraženi dio "Bloka br. 4", u suštini predstavlja direktni nastavak terena sa ležištima "Zagrad", "Kutsko brdo" i "Podplaninik II" i u prostornom i u geološkom pogledu. Prema tome, logično je pretpostavljati da je i ovaj dio terena boksitonosan. Na osnovu svih raspoloživih podataka **sa velikom vjerovatnoćom može se očekivati pronalazak ležišta crvenog boksita.**

Na osnovu naprijed navedenog, stanje dokazanih geoloških rezervi crvenih boksita na prostoru "Bloka br. 4" je sljedeće:

Utvrđene rezerve C₁ kategorije u ležištu "Podplaninik II" ..... 200.000 t.

Rok trajanja koncesije

Rok trajanja eksploatacije mineralne sirovine (vijek eksploatacije) zavisi od utvrđenih rezervi istih, godišnjeg kapaciteta eksploatacije i od zahtjeva tržišta.

Ovim Koncesionim aktom daje se rok koncesije za geološka istraživanja perspektivnih boksitonosnih terena i eksploataciju crvenog boksita na prostoru „Bloka br. 4“.

Koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju crvenih boksita na prostoru "Bloka br. 4" može se, u skladu sa Zakonom o koncesijama, dati na maksimalni period od 30 godina.

Proizvodni kapacitet i vijek eksploatacije

U ovom Koncesionom aktu ne mogu se dati sigurni prognozni podaci i pokazatelji o kapacitetu i vijeku eksploatacije boksita iz ležišta i sa perspektivnog prostora „Bloka br. 4“, prvenstveno iz razloga nepoznavanja namjera budućeg Koncesionara i rezultata detaljnih geoloških istraživanja koja slijede.

Potrebna radna snaga

Realno očekivani pronalazak novih ležišta boksita i mogućnost primjene površinskog ili podzemnog načina otkopavanja usloviće neophodan broj zaposlenih, što će u prvom redu

zavisiti od primijenjenih metoda i tehnologije eksploatacije, projektovanih kapaciteta i drugih parametara.

Kriterijumi na osnovu kojih se vrši vrednovanje ponuda su sljedeći:

R.B.	KRITERIJUMI	Broj bodova
9.1	Obim geoloških istraživanja	40
9.2	Period trajanja geoloških istraživanja	30
9.3	Reference ponuđača	5
9.4	Finansijski aspekt-prosječni bruto prihod u posljednje tri godine	10
9.5	Finansijski aspekt-prosječni profit u posljednje tri godine	10
9.6	Kvalitet poslovnog plana i efekti na zapošljavanje i ekonomski razvoj	5

Ponuđači mogu ponuditi obim istraživanja (istražno bušenje) koji je jednak ili veći od 30.000m³.

Reference ponuđača

Ponuđač treba da dokaže: postojanje iskustva u koncesionoj djelatnosti eksploatacije čvrstih mineralnih sirovina, odnosno iskustvo u obavljanju druge privredne djelatnosti koja podrazumijeva srodnu tehnologiju rada (probijanje puteva, proširenje postojećih puteva, probijanje tunela, izrada platoa, nasipa, usjeka, iskopa, izvođenje bušenja i miniranja), kao i poštovanje izvršavanja ugovornih obaveza, u smislu dostavljanja, između ostalog, liste izvršenih poslova koji su izvedeni ili se realizuju u posljednje tri godine, sa rokovima izvođenja radova, uključujući vrijednost, vrijeme i lokaciju izvođenja, uz dostavljanje potvrde o izvršenim poslovima i načinu na koji su isti obavljani od strane poslovnih partnera ponuđača.

U proceduru bodovanja ulaze reference potvrđene od strane Tenderske komisije. Ponuđač koji ne dokaže ili ne dostavi reference dobija 0 bodova.

Ponuđač sa najvećim brojem potvrđenih referenci dobija maksimalni broj bodova, dok ostali ponuđači dobijaju proporcionalno manji broj bodova u skladu sa navedenom formulom.

Finansijski aspekt – Prosječni bruto prihod ponuđača u posljednje tri godine

Za ponuđače koji su registrovani u periodu kraćem od posljednje tri godine, prosjek se određuje po broju godina poslovanja s tim da je jedna godina poslovanja obavezni minimum.

Finansijski aspekt – Prosječni profit ponuđača u posljednje tri godine

Za ponuđače koji su registrovani u periodu kraćem od posljednje tri godine, prosjek se određuje po broju godina poslovanja s tim da je jedna godina poslovanja obavezni minimum.

Kvalitet poslovnog plana i efekti na zapošljavanje i ekonomski razvoj

Ponuđač je dužan da u skladu sa parametrima iz Koncesionog akta opiše poslovni plan za realizaciju koncesije i efekte realizacije koncesije na zapošljavanje i ekonomski razvoj.

Poslovni plan treba da sadrži planirana investiciona ulaganja za realizaciju koncesije (ulaganja u geološka istraživanja, u nabavku opreme i mehanizacije, u izgradnju infrastrukturnih objekata i u izradu projektne i ostale tehničke dokumentacije, itd.), zapošljavanje radne snage, plasman proizvoda na tržište, itd.

Najveći broj bodova po ovom kriterijumu će se dati ponuđaču koji predstavi poslovni plan, zasnovan na pretpostavkama dugoročno održivog poslovanja, koji je najubjedljivije i najrealnije usklađen sa parametrima datim u Koncesionom aktu.

IZVJEŠTAJ SA JAVNE RASPRAVE

ODGOVORI NA KOMENTARE I SUGESTIJE KOJE SU DOSTAVLJENE NA NACRT KONCESIONOG AKTA ZA DETALJNA GEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA I EKSPLOATACIJU POTENCIJALNIH LEŽIŠTA CRVENIH BOKSITA "BLOK 4", OPŠTINA NIKŠIĆ

Zaštitnik imovinsko - pravnih interesa se obratio dopisom RZ br. 162/24 od 20.01.2024. Ministarstvu energetike i rudarstva – Direktoratu za geologiju i rudarstvo sa sugestijama, komentarima i primjedbama na Nacrt koncesionog akta za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju potencijalnih ležišta crvenih boksita "Blok br. 4", opština Nikšić. (Predmetni dokument je u Prilogu)

U nastavku su dostavljene primjedbe i odgovori na iste:

Primjedba

Na bazi dostupne dokumentacije objavljene na internet stranici Vlade Crne Gore, evidentno je da je Vlada na sjednici od 7 marta 2023. godine donijela Plan davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2023. godinu, (Zaključak Vlade Crne Gore, broj: 07-011/23-1014/2 od 16.03.2023. godine).

Nacrt predmetnog Plana nije dostavljen Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa Crne Gore.

Sastavni dio predloga Plana je Izvještaj sa javne rasprave u kojem je u bitnom data primjedba od strane Agencije za zaštitu životne sredine, da se Ministarstvo kapitalnih investicija (kao predlagač) nije obratilo Agenciji za zaštitu životne sredine prije donošenja nacrta Plana davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2023. godinu te da upravo taj Nacrt tog Plana ne sadrži segmente za zaštitu životne sredine.

Navedeno se karakteriše kao postupanje Ministarstva suprotno članu 18 Zakona o zaštiti prirode („Sl.list CG“, br. 54/16, 18/19).

Odgovor

Agencija za zaštitu životne sredine je dostavila Ministarstvu kapitalnih investicija dopis br. 02-D-35/1 od 27.1.2023. godine (arhiviran u MKI pod brojem 04-304/23-1059/1) sa predmetom: **Komentari i sugestije na plan davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2023. godinu**, i na iste je Agenciji dostavljen Odgovor od strane Ministarstva (dopis Agencije u Prilogu).

Vlada je na sjednici od 07. marta 2023. godine donijela Plan davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2023. godinu, (Zaključak Vlade Crne Gore, broj: 07-011/23-1014/2 od 16.03.2023. godine).

Programom rada Vlade Crne Gore za 2018. godinu, predviđena je izrada Državnog plana eksploatacije mineralnih sirovina za period 2019-2028. godine, sa ciljem obezbjeđenja racionalnog, ekonomičnog, pravilnog i efikasnog korišćenja prirodnih bogatstava, tehničko-tehnološkog unaprijeđenja i očuvanja životne sredine, povećanja zaposlenosti, kao i planiranje proizvodnje u sektoru rudarstva koji će za rezultat imati racionalno korišćenje mineralnih resursa, rukovodeći se principima održivog razvoja i zaštite životne sredine Države.

Član 15 Zakona o zaštiti prirode propisuje "da se uređenje i korišćenje prostora i prirodnih resursa i dobara može vršiti samo na osnovu prostorno-planske i tehničke dokumentacije, planova i programa upravljanja i korišćenja prirodnih resursa u rudarstvu, energetici, saobraćaju, pomorstvu, vodoprivredi, poljoprivredi, šumarstvu, lovstvu, ribarstvu, turizmu i drugim djelatnostima koje mogu imati uticaja na prirodu. Dokumenta iz stava 1 ovog člana, treba da sadrže smjernice i uslove zaštite prirode, radi očuvanja prirodnih vrijednosti".

U skladu sa navedenim urađen je Programski zadatak za Državni plan eksploatacije mineralnih sirovina za period 2019-2028. godine. Agencija za zaštitu životne sredine je 28.08.2018. utvrdila „Uslove i smjernice zaštite prirode za potrebe izrade Državnog plana eksploatacije mineralnih sirovina za period 2019-2028. godine“. Prema Uredbi i Programskom zadatku **vremenski horizont plana** je 2019-2028.

Paralelno sa izradom Državnog plana urađena je i Strateška procjena uticaja na životnu sredinu na koji je Agencija dala saglasnost (Rješenje br. 02UPI-843/7 od 08.06.2019).

U tački II predmetnog Rješenja navedeno je: "Nalaže se organu nadležnom za pripremu predmetnog plana, Ministarstvu ekonomije da aktivnosti planirane predmetnim planom realizuje shodno preporukama i mjerama zaštite životne sredine propisanim Izvještajem o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu, te iste uzme u obzir prilikom pripreme i realizacije svih planiranih aktivnosti neophodnih za adekvatnu realizaciju predmetnog Plana, a koje se odnose na:

- Mjere zaštite i ublažavanja predviđene u cilju sprečavanja, smanjenja i otklanjanja bilo kog značajnog negativnog uticaja realizacije planiranih aktivnosti na zdravlje ljudi i životnu sredinu.
- Program praćenja uticaja realizacije predmetnog plana na životnu sredinu i zdravlje ljudi (monitoring).

Tokom perioda sprovođenja Državnog plana, svake godine se priprema i usvaja Godišnji Plan davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina u cilju realizacije Državnog plana.

Plan davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2023. godinu je dokument koji proizlazi iz Državnog plana a čijom izradom se adekvatno realizuju planirane aktivnosti koje su navedene u Državnom planu, a koje se odnose na racionalno, ekonomično i efikasno

korišćenje mineralnih sirovina, rukovodeći se principima održivog razvoja i zaštite životne sredine Države.

Primjedba

S tim u vezi i Nacrt Koncesionog akta za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju potencijalnih ležišta crvenih boksita „Blok br. 4“, Opština Nikšić, je u suprotnosti sa navedenom odredbom, tim prije jer je i odredbom člana 19 st. 1 Zakona o koncesijama propisano da Koncesioni akt shodno predmetu koncesije sadrži i **mjere za zaštitu životne sredine**.

Navedeni Nacrt Koncesionog akta, na strani 19 istog samo pojmovno i krajnje uopšteno objašnjava mjere za zaštitu životne sredine, bez konkretnih parametara i prethodne analize procjene uticaja i sprječavanja moguće i ekoloških incidenata na spornom i širem lokalitetu rejlona Nikšićke Župe.

Prednje posebno imajući u vidu da izostaje i procjena i analiza drugih organa, obzirom da se sporni lokalitet nalazi u regiji voda od značaja za Crnu Goru – vještačke akumulacije Liverovići, pri čemu izostaje i Strateška procjena uticaja na životnu sredinu eksploatacije mineralnih sirovina u „Blok u br. 4“, posebno imajući u vidu upute iz nacrta Izvještaja o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu državnog Plana eksploatacije mineralnih sirovina za period 2019-2028. godine.

Odgovor

U koncesionom aktu, tačka 4. Mjere za zaštitu životne sredine predviđeno je da je Koncesionar dužan da se pridržava svih mjera zaštite u skladu sa zakonskim propisima, dok se u tački 5. Rekultivacija istražno-eksploatacionog prostora "Blok 4" obrađuje faza rekultivacije istražno-eksploatacionog prostora.

Nadležni državni organ procjenjuje potrebu izrade Elaborata o procjeni uticaja zahvata na životnu sredinu, koji se radi u skladu sa Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list CG“, br. 75/18).

U skladu sa odredbom člana 71 Zakona o rudarstvu, koncesionar je dužan da u toku i po završetku radova na eksploataciji predmetne mineralne sirovine, a najkasnije u roku od jedne godine od dana završetka radova, privede zemljište na eksploatacionom polju namjeni prema Projektu rekultivacije zemljišta, odnosno da preduzme mjere zaštite životne sredine sadržane u Elaboratu o procjeni uticaja na životnu sredinu na koji je od strane organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine data saglasnost i mjere zaštite voda u skladu sa zakonom.

O naprijed navedenim mjerama izvještavaju se nadležno Ministarstvo za rudarstvo i Ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede, vodoprivrede, zaštite životne sredine i nadležni organ lokalne uprave.

Imajući u vidu sve navedeno, kao i realizaciju Godišnjeg plana davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina, u cilju zaštite svih segmenata životne sredine, Zakonom o rudarstvu je definisana obaveza koncesionara da za dobijanje dozvole za eksploataciju, pored ostale dokumentacije, mora dostaviti i Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu i Projekat rekultivacije zemljišta koji je urađen u skladu sa donesenim propisima.

Primjedba

U Izvještaju o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu državnog Plana eksploatacije mineralnih sirovina za period 2019-2028. godine, se ukazuje da „rudarska aktivnost na eksploataciji i preradi mineralnih sirovina, sama po sebi predstavlja devastaciju životne sredine, te da pored uticaja na zagađenje vazduha, vode i zemljišta koji su osnovni elementi životne sredine površinska eksploatacija svojim kopovima i odlagalištima .... ima za posledicu promjenu reljefa i devastaciju prostora. Efekti koji utiču na životnu sredinu nikada se u potpunosti ne mogu eliminisati, ali se moraju svesti na najmanju moguću mjeru“.

Međutim, u konkretnom izostaje analiza strateškog uticaja predmeta konkretne koncesije na životnu sredinu (građane, biljni i životinjski svijet), kao što nedostaje u Elaboratu procjene.

Odgovor

Naglašavamo da, u ovoj početnoj fazi procedure dodjele koncesije nije predviđena izrada

Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, s obzirom da nisu izvršena detaljna geološka istraživanja, nisu dokazane rezerve ni kvalitet mineralne sirovine, kao ni rentabilnost ležišta. Tek po izradi Elaborata o rezervama i Glavnog rudarskog projekta, shodno Zakonu predviđena je izrada Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu kojim će se definisati mjere i smjernice predviđene u cilju sprečavanja i otklanjanja štetnog uticaja na životnu sredinu.

Organa državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine daje saglasnost na Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu ili odluku da nije potrebno vršiti procjenu uticaja koje se izdaju u skladu sa posebnim propisom.

Znači, prije bilo kakvih aktivnosti, po pitanju eksploatacije mineralnih sirovina, na površinski ili podzemni način, neophodno je uraditi Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu, koji se radi u skladu sa Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list CG“, br. 75/18), te poštovanja Zakona o zaštiti prirode („Sl. list CG“, br. 54/16 i 18/19), Zakona o životnoj sredini („Sl. list CG“,

br. 052/16 , 073/19) te Uredbe o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu („Sl. list RCG", br. 20/07 i „Sl. list CG", br. 47/13, 53/14, 37/18), sa ciljem da se utvrde, opišu i vrednuju, u svakom pojedinačnom slučaju, mogući direktni ili indirektni uticaji eksploatacije na sve faktore životne sredine, kao i da se opišu mjere i smjernice predviđene u cilju sprečavanja i otklanjanja štetnog uticaja na životnu sredinu.

Potrebno je naglasiti da svaki prostor ima različitu potencijalnost sa različitim aspektom ali naravno i prioritete i ograničenja i uvijek su mogući konflikti koji se moraju usaglasiti. Evidentno je da ekološka dimenzija predstavlja važan, **ali ne i jedini aspekt koji treba da se sagledava u procesu valorizacije mineralnih sirovina**, jer zbog realizacije ciljeva održivog razvoja, pored ekoloških dimenzija potrebno je posebnu pažnju posvetiti i socio-ekonomskim komponentama.

Primjedba

Što se tiče imovinsko-pravnih odnosa za lokalitet u KO Kuta II za koji se navodi da predstavlja eksploatacioni prostor Kutskog brda i Podplaninika, koji je predmet koncesije koji se obrađuje na strani 11, pod tačkom 1.5. Nacrta Koncesionog akta, potrebno je naznačiti pored, kako bi budući koncesionar na transparentan način bio obaviješten o svim karakteristikama, teretima i ograničenjima koja prate predmet koncesije, tj. Ukoliko predmetna nepokretnost nije opterećena teretom i ograničenjima, takođe treba navesti prema podacima Uprave za nekretnine.

Odgovor

Primjedba je opravdana i shodno dostavljenim primjedbama vezanim za listove nepokretnosti, oznaku katastarskih parcela, kao i podatke o upisanim teretima, ograničenjima i zabilježbama napravljene su ispravke u potpoglavlju 1.5. na strani 11. Nacrta koncesionog akta i to:

Na osnovu podataka iz Tehničkog izvještaja sa koordinatama graničnih tačaka potencijalnih ležišta crvenih boksita „Blok br. 4“, Nikšić, zemljište koje je obuhvaćeno predmetnom lokacijom se nalazi u vlasništvu Države Crne Gore (ne postoje tereti i ograničenja). Tabelarno su prikazane brojevi parcela, listovi nepokretnosti, vlasništvo i tereti i ograničenja za prostor koji se nalazi u obuhvatu predloženog koncesionog područja.

Koncesionar je dužan da plaća naknadu za korišćenje nepokretnosti u državnoj imovini.

Članom 45 Zakona o koncesijama na nepokretnosti koja je predmet koncesije upisuje se zabilježba tereta na osnovu zaključenog ugovora o koncesiji, u skladu sa zakonom kojim je uređen upis prava na nepokretnostima

U tekst je uvrštena i tabela koja sadrži sledeće podatke: list nepokretnosti, broj parcele, vlasništvo i terete o ograničenja. Na taj način je dat pregled svih katastarskih parcela koje se nalaze u obuhvatu predmetnog prostora a koje pripadaju KO Kuta 2.

List nepokretnosti	Broj parcele	Vlasništvo	Tereti i ograničenja
53	48	Državna	Nema
53	47	Državna	Nema
53	46	Državna	Nema
53	45	Državna	Nema
53	42	Državna	Nema
53	49	Državna	Nema
53	50	Državna	Nema
36	57	Državna	Nema
53	58	Državna	Nema
53	51/2	Državna	Nema
61	52	Državna	Nema
53	51/1	Državna	Nema
36	59	Državna	Nema
36	240	Državna	Nema
61	90	Državna	Nema
53	88	Državna	Nema
53	87	Državna	Nema
53	86	Državna	Nema
53	84	Državna	Nema
53	85	Državna	Nema
53	89	Državna	Nema
36	109	Državna	Nema
36	110	Državna	Nema
36	91	Državna	Nema
53	112	Državna	Nema
61	105	Državna	Nema
53	106	Državna	Nema
61	111	Državna	Nema
53	117	Državna	Nema
53	113	Državna	Nema
53	114	Državna	Nema
53	115	Državna	Nema

Primjedba

Primjera radi u navedenom dijelu Nacrta Koncesionog akta navodite da su kat. parcele u Listovima nepokretnosti 48, 35, 26, 52, 17, 32, 50, 58, 14, 51, 59, 12, 8, 5, 41, bez tereta i

ograničenja, međutim podaci za LN 48, bilježe zabilježbu postupka izvršenja za iznos duga od 13.121,70 eura.

Dalje u napomeni: navodite da katastarske parcele 107, 134, 136, 138, 140 iz LN 43 KO Kuta II nijesu predmet Koncesionog akta, dok nigdje ne navodite da li su predmet koncesije i druge katastarske parcele iz LN 43 KO Kuta II. Osim navedenog iz dijela nacrtu pod tačkom 1.2. položaj i opis istražno-eksploatacionog prostora „Blok br. 4“, proizilazilo bi da taj prostor obuhvata područje KO Zagrad I, KO Zagrad II, KO Kuta I i KO Kuta II.

Navedeno bi upućivalo i da je lokalitet koncesionog područja neodređen.

Odgovor

Primjedba je opravdana i shodno dostavljenim primjedbama napravljene su ispravke u tekstu Nacrta koncesionog akta (u potpoglavlju 1.2.) i to:

Na osnovu zahtjeva JU Zavod za geološka istraživanja – Podgorica, u skladu sa Uredbom o povjeravanju dijela poslova iz nadležnosti Ministarstva energetike i rudarstva, JU Zavod za geološka istraživanja („Sl. list CG“, broj 121/23), a za potrebe izrade koncesionog akta za lokalitet „Blok br. 4“, opština Nikšić, preduzeće za izvođenje geodetskih radova „Geo Friends“ d.o.o. Podgorica, koje je registrovano i licencirano za tu vrstu posla, je uradilo Tehnički izvještaj sa koordinatama graničnih tačaka potencijalnih ležišta crvenih boksita „Blok br. 4“, Nikšić. (Geodetski elaborat)

Lokalitet je šire definisan prostorno planskom dokumentacijom – prostornim planom Opštine Nikšić i nakon izvršenih istražnih radova definisan je u utvrđenim koordinatama državnog koordinatnog sistema (DKS) i prikazan na katastarskom planu katastarske opštine Kuta 2, čime je utvrđena površina područja koncesije i obim područja.

Na priloženim skicama prikazano je:

- 1) Područje koncesije sa naznačenim kat.parcelama u trenutku izrade ovog Elaborata,*
- 2) Područje koncesije na topografskoj karti 1:25 000,*
- 3) Područje koncesije na katastarskom planu KO Kuta 2, sa koordinatama graničnih tačaka.*

*Na planu sa katastarskom podlogom KO Kuta 2, razmjere 1:15 000, na prostoru obuhvata lokaliteta „Blok br. 4“, definisan je koncesioni prostor sa 157 graničnih tačaka sa utvrđenim koordinatama državnog koordinatnog sistema (DKS) i površinom od **6 443 326** m² koju zahvata predmetno područje. Granice prostora, koji obuhvata lokalitet „Blok br 4“, sa koordinatama graničnih tačaka i površinom prikazane su u Tehničkom izvještaju sa koordinatama graničnih tačaka potencijalnih ležišta crvenih boksita „Blok br. 4“, Nikšić, koji je sastavni dio predmetnog Koncesionog akta.*

Geodetski elaborat i Tehnički izvještaj sa koordinatama graničnih tačaka potencijalnih ležišta crvenih boksita „Blok br. 4“, Nikšić je korigovan na osnovu dostavljenih primjedbi i usklađen je tekst Nacrta KA „Blok br. 4“ sa podacima prikazanim u Tehničkom izvještaju. Navedeni LN 48, odnosno parcela navedena u LN se ne nalazi u obuhvatu predmetnog prostora kao što se vidi iz priložene tabele, kao i skice prostora na digitalnoj katastarskoj podlozi koja je sastavni dio korigovanog Tehničkog izvještaja. Takođe, na pomenutoj skici se vidi da koncesioni prostor, koj je definisan sa 157 graničnih tačaka, se nalazi u obuhvatu samo KO Kuta 2, kako je i navedeno u izmjenjenom tekstu.

Napominjemo da je koncesionar u obavezi da u roku od 90 dana, od dana zaključenja Ugovora o koncesiji, sprovede Elaborat (geodetski operat) o granicama područja uslovne parcelacije ili preparcelacije za područje za koje je dobijena koncesija kod nadležnog organa (katastra). Poslije potvrđivanja parcelacije (preparcelacije), od strane nadležnog organa, Koncesionar je dužan da dostavi kopiju plana i list nepokretnosti na kojima su ucrtane nove parcele, što dokazuje da je sprovedena parcelacija u skladu sa Tehničkim izvještajem koji se sastavni dio Koncesionog akta, kao osnovnog dokumenta za pokretanje postupka dodjele koncesije.

Primjedba

Kod naprijed datih primjedbi, ukazujemo da nije prihvatljivo da se Plan koncesija za 2023. godinu realizuje u 2024. godini, odnosno takvo postupanje je suprotno odredbi iz člana 7. Zakona o koncesijama.

Odgovor

Ministastvo energetike i rudarstva - Direktor za geologiju i rudarstvo, u skladu sa članom 18 stav 3 Zakona o koncesijama („Sl.list“ CG, br.8/09 i br. 8/9 i 73/19), je dana 22.01.2024. godine objavilo na sajtu Ministarstva poziv za javnu raspravu Nacrta koncesionog akta za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju potencijalnih ležišta crvenih boksita „Blok br.4“, opština Nikšić“.

Članom 7 Zakona o koncesijama nije precizirano kada se realizuje koncesija koja se daju na osnovu godišnjeg plana u ovom slučaju Plana dodjele koncesija za 2023 godinu koji je donijela Vlada na sjednici 7. marta 2023. godine.

MINISTARSTVO ENERGETIKE I RUDARSTVA

KONCESIONI AKT
za potencijalna ležišta crvenih boksita "Blok br. 4",
opština Nikšić

Podgorica, mart 2024. godine

OPŠTI PODACI O KONCESIONOM AKTU

Naziv Koncesionog akta:

Koncesioni akt za potencijalna ležišta crvenih boksita „Blok br. 4“, opština Nikšić

Izrada Koncesionog akta izvršena je na osnovu godišnjeg Plana davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2023. godinu, koji je na osnovu člana 7 stav 1 Zakona o koncesijama („Sl.list CG“, 8/09 i 73/19) Vlada donijela na 43 sjednici održanoj 7. marta 2023. godine, a u koji je uvršten i prostor ležišta crvenih boksita „Blok br. 4“, opština Nikšić. U skladu sa članom 40 Zakona o geološkim istraživanjima („Sl. list RCG“, br. 28/93, 27/94, 42/94 i 26/07 i „Sl. list CG“, br. 28/11) i Programom geoloških istraživanja za 2023. godinu, JU Zavod za geološka istraživanja je pripremila kompleksnu geološku podlogu za potrebe izrade Koncesionog akta za potencijalna ležišta crvenih boksita „Blok br. 4“, opština Nikšić.

U skladu sa Zakonom o koncesijama („Službeni list CG“, broj 8/09 i 73/19) i Planom za davanje koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2023. godinu, Ministarstvo energetike i rudarstva Vlade Crne Gore je pripremio Koncesioni akt, kao osnovni dokument na osnovu koga nadležni organ pokreće postupak za davanje koncesije, odnosno prava na detaljna geološka istraživanja i eksploataciju na ležištima crvenih boksita „Blok br. 4“, opština Nikšić.

Koncesioni akt je urađen u skladu sa članom 19 Zakona o koncesijama.

Izvori podataka za izradu Koncesionog akta:

- Raspoloživa geološka i rudarska dokumentacija Ministarstva energetike i rudarstva i JU Zavod za geološka istraživanja Podgorica;
- Dopis Agencije za projektovanje i planiranje br. 17-350 – 1188 od 07.03.2024. godine;
- Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 03-716/2023-1, od 15.03.2024. godine
- Tehnički izvještaj sa koordinatama graničnih tačaka potencijalnih ležišta crvenih boksita „Blok br. 4“, Nikšić, mart 2024. (Geodetski elaborat)

Zakonski propisi korišćeni pri izradi Koncesionog akta:

- Zakon o koncesijama („Sl. list CG“, br. 8/09 i 73/19);
- Zakon o rudarstvu („Sl. list CG“, br. 65/08, 74/10 i 40/11);
- Zakon o geološkim istraživanjima („Sl. list RCG“, br. 28/93, 27/94, 42/94 i 26/07 i „Sl. list CG“, br. 28/11);
- Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list RCG“, br. 75/18);

- Uredba o kriterijumima i načinu obračuna iznosa minimalne koncesione naknade za ustupanje prava na istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina („Sl. list CG“, br. 37/11 i 40/16);
- Uredba o visini sredstava za sanaciju i rekultivaciju prostora na kojem se izvode rudarski radovi, načinu obračunavanja, plaćanja i korišćenja tih sredstava („Sl. list CG“, br. 51/11).

Mjesto i vrijeme izrade Koncesionog akta: Podgorica, mart 2024. godine

SADRŽAJ

Uvod

1. Tehnički izvještaj o ležištima crvenih boksita "Blok br. 4"
2. Rok trajanja koncesije
3. Osnovni parametri za ocjenu ekonomske opravdanosti investicije
4. Mjere za zaštitu životne sredine
5. Rekultivacija istražno-eksploatacionog prostora "Blok br. 4"
6. Unapređenje energetske efikasnosti
7. Uslovi koje je dužan da ispunjava koncesionar u pogledu tehničke opremljenosti,
finansijske sposobnosti i ostale reference i dokaze o ispunjavanju tih uslova
8. Minimalni – početni iznos koncesione naknade
9. Kriterijumi za izbor najpovoljnije ponude
10. Spisak potrebne tehničke dokumentacije sa uslovima za njenu izradu, odobrenja, saglasnosti i mišljenja za obavljanje koncesione djelatnosti
11. Hronologija izrade tehničke dokumentacije i pribavljanje odobrenja i saglasnosti
za izvođenje rudarskih radova
12. Osnovni elementi tenderske dokumentacije (oglas, dokumentacija vezana za
ponudu

13. Spisak propisa koji se primjenjuje u postupku davanja koncesije i u vršenju

koncesione djelatnosti

UVOD

U skladu sa Zakonom o koncesijama i Planom za davanje koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2023. godinu, Ministarstvo energetike i rudarstva Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Ministarstvo) u saradnji sa JU Zavod za geološka istraživanja, je pripremio Nacrt Koncesionog akta za davanje prava na detaljna geološka istraživanja i eksploataciju na ležištima crvenih boksita „Blok br. 4“, opština Nikšić.

U skladu sa članom 2 st. 1 i 2 Zakona o koncesijama, koncesije se daju pod jednakim, transparentnim i nediskriminatornim uslovima za korišćenje prirodnih bogatstava, dobara u opštoj upotrebi i drugih dobara od opšteg interesa, obavljanje djelatnosti od javnog interesa i obezbjeđenja razvoja i funkcionisanja infrastrukture.

Cilj izrade Koncesionog akta je pokretanje postupka javnog nadmetanja za izbor najpovoljnije ponude za dodjelu Ugovora o koncesiji za istraživanje i eksploataciju crvenih boksita na ležištima „Blok br. 4“, opština Nikšić.

Izrada Koncesionog akta izvršena je na osnovu godišnjeg Plana davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2023. godinu, koji je Vlada donijela na 43 sjednici održanoj 7 marta 2023. godine, a u koji je uvršten i prostor ležišta crvenih boksita „Blok br. 4“, opština Nikšić.

Koncesioni akt definiše aktivnosti i obaveze ponuđača za vrijeme trajanja javnog nadmetanja, kao i uslove i obaveze koje treba da ispunjava Koncesionar za vrijeme obavljanja koncesione djelatnosti.

U skladu sa članom 18 stav 3 Zakona o koncesijama, prije upućivanja Koncesionog akta Vladi na usvajanje, Ministarstvo energetike i rudarstva organizuje i sprovodi javnu raspravu u roku od 15 do 30 dana od dana upućivanja javnog poziva za javnu raspravu.

Poslije sprovedene javne rasprave, Ministarstvo dostavlja Vladi, u skladu sa članom 18 stav 1 Zakona o koncesijama, Koncesioni akt sa Izvještajem sa javne rasprave na usvajanje.

Nakon usvajanja Koncesionog akta od strane Vlade, Ministarstvo objavljuje Javni oglas za davanje koncesije za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralne sirovine crvenih boksita na ležištima „Blok br. 4“, opština Nikšić,

Koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralne sirovine crvenih boksita na ležištima „Blok br. 4“, opština Nikšić, daje se putem javnog nadmetanja u otvorenom postupku, na način propisan Zakonom o koncesijama.

U skladu sa članom 21 stav 2 i 5 Zakona o koncesijama javni oglas se objavljuje u "Službenom listu Crne Gore", najmanje jednom dnevnom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji cijele Crne Gore i na internet stranici nadležnog organa.

Ponuđač dostavlja ponudu i ostalu dokumentaciju propisanu Javnim oglasom i tenderskom dokumentacijom.

Rok za dostavljanje ponuda ne može biti kraći od 30 dana od dana objavljivanja Javnog oglasa u dnevnom štampanom mediju.

1. TEHNIČKI IZVJEŠTAJ O BOKSITONOSNOM PROSTORU LOKALITETA "BLOK Br. 4"

1.1. Predmet Koncesionog akta

Predmet ovog Koncesionog akta je boksitonosni (istražno-eksploatacioni prostor) „Blok br. 4“, opština Nikšić. Na osnovu do sada izvedenih geoloških i metalogenetsko-prognozних istraživanja prostor „Blok br. 4“ ocijenjen je kao najperspektivniji u okviru rudnog rejonu Vojnik-Maganik, odnosno na širem prostoru Nikšićke Župe.

Najznačajnija metalna mineralna sirovina u Crnoj Gori su crveni boksiti, a zajedno sa ugljem, najznačajnija mineralna sirovina, uopšte, za uravnotežen razvoj Crne Gore, sada i u bližoj budućnosti.

1.2. Položaj i opis istražno-eksploatacionog prostora „Bloka br. 4“

Na osnovu dosadašnjih geoloških istraživanja - rezultata strukturnog bušenja i najnovijih saznanja do kojih se došlo kroz izradu Metalogenetsko-prognozne karte boksitonosnog rejonu Vojnik-Maganik, 1:50 000 (1989-2009), čiju izradu je finansirala država kroz Program geoloških istraživanja od interesa za Crnu Goru, a koju je uradila JU Zavod za geološka istraživanja - Podgorica, u sjeveroistočnom rudnom rejonu Nikšićke Župe nalazio se najveći broj ležišta ovog rudnog rejonu, po svojim razmjerama, kvalitetu rude i drugim geološko-ekonomskim karakteristikama.

Rudni rejon Vojnik-Maganik, odnosno boksitonosni prostor Nikšićke Župe zahvata, relativno, širok prostor istočno od Nikšića sa kojim je najuže povezan, kako u administrativnom, tako i u društveno-ekonomskom pogledu. Prostire se od Nikšićkog polja na zapadu do planina Maganika i Žurimova na istoku i od zaravni Krnova i Konjska na sjeveru, do planina Prekornice i Ostroških greda na jugu. Površina ovako ograničenog prostora iznosi oko 360 km². Istražno-eksploatacioni prostor, koji je predmet Koncesionog akta, označen je kao "Blok br. 4" iz razloga što je perspektivni boksitonosni rejon Nikšićke Župe izdijeljen u više blokova, te je samim tim oznaka sa brojem najpogodniji način za njegovu prostornu identifikaciju.

"Blok br. 4" se nalazi u centralnom dijelu Crne Gore, na širem prostoru Nikšićke Župe, istočno od Nikšića na udaljenosti od oko 12 do 20 km, vazdušnom linijom. To je poznati boksitonosni rejon u kojem se od 1948. godine vrši eksploatacija crvenih boksita. Pripada topografskom listu Danilovgrad, 1:100 000, odnosno sekciji Danilovgrad, 1:50 000. "Blok br. 4" obuhvata prostor poznatog ležišta crvenog boksita "Kutsko brdo", koje je eksploatisano u periodu 1951-1979. godine i prostor malih ležišta "Podplaninik I" i "Podplaninik II".

Na ležištu "Podplaninik I" eksploatacija je završena 1977. godine. Prostor "Blok br. 4" nalazi se između velikog ležišta crvenog boksita "Zagrad", sa zapadne strane i grupe

vrlo velikih ležišta („Đurakov do“, „Biočki stan“ i dr.) sa njegove istočne strane i jugoistočne strane. To je planinski teren sa nadmorskom visinom od 1 000 m na jugozapadu do 1 750 m na sjeveroistoku.

Na osnovu zahtjeva JU Zavod za geološka istraživanja – Podgorica, u skladu sa Uredbom o povjeravanju dijela poslova iz nadležnosti Ministarstva energetike i rudarstva, JU Zavod za geološka istraživanja („Sl. list CG“, broj 121/23), a za potrebe izrade koncesionog akta za lokalitet „Blok br. 4“, opština Nikšić, preduzeće za izvođenje geodetskih radova „Geo Friends“ d.o.o. Podgorica, koje je registrovano i licencirano za tu vrstu posla, je uradilo Tehnički izvještaj sa koordinatama graničnih tačaka potencijalnih ležišta crvenih boksita „Blok br. 4“, Nikšić. (Geodetski elaborat)

Lokalitet je šire definisan prostorno planskom dokumentacijom – prostornim planom Opštine Nikšić i nakon izvršenih istražnih radova definisan je u utvrđenim koordinatama državnog koordinatnog sistema (DKS) i prikazan na katastarskom planu katastarske opštine Kuta 2, čime je utvrđena površina područja koncesije i obim područja.

Na priloženim skicama prikazano je:

- 1) Područje koncesije sa naznačenim kat.parcelama u trenutku izrade ovog Elaborata,
- 2) Područje koncesije na topografskoj karti 1:15 000,
- 3) Područje koncesije na katastarskom planu KO Kuta 2, sa koordinatama graničnih tačaka.

Na planu sa katastarskom podlogom KO Kuta 2, razmjere 1:25000, na prostoru obuhvata lokaliteta „Blok br. 4“, definisan je koncesioni prostor sa 157 graničnih tačaka sa utvrđenim koordinatama državnog koordinatnog sistema (DKS) i površinom od **6 443 326 m²** koju zahvata predmetno područje.

Granice prostora koji obuhvata lokalitet „Blok br 4“ sa koordinatama graničnih tačaka i površinom prikazane su u Tehničkom izvještaju sa koordinatama graničnih tačaka potencijalnih ležišta crvenih boksita „Blok br. 4“, Nikšić, koji je sastavni dio predmetnog Koncesionog akta.

1.3. Geološke karakteristike

1.3.1. Geološka građa istražno-eksploatacionog prostora "Blok br. 4"

Prostor "Blok br. 4" nalazi se u centralnom dijelu boksitonosne zone sjeveroistočnog krila antiklinale Nikšićke Župe. Obuhvata kontaktne djelove podinskih i povlatnih geoloških formacija crvenih jurskih boksita. Podinske stijene zauzimaju južni a povlatne sjeverni dio bloka.

Kompleks podinskih stijena, obuhvaćenih granicama "Bloka br. 4", čine: srednjotrijaski vulkaniti i piroklastiti, sprudni krečnjaci ladinika, gornjotrijaska lofer formacija i krečnjaci sa megalodonima. Na paleoreljefu krečnjaka sa megalodonima nalaze se jurska ležišta crvenih boksita.

Povlatnim formacijama pripadaju: gornjojurski krečnjaci i dolomiti sa klipinama i krečnjaci i dolomiti sa tintinidama, a od donjokrednih litostratigrafskih jedinica izdvojeni su krečnjaci i dolomiti neokoma (K_1^{1-2}) i karbonatni sedimenti valendis-barema (K_1^{1-3}).

Pored navedenog, značajno rasprostranjenje u središnjem dijelu prostora „Bloka br. 4“ imaju glacijalni (morenski) nanosi, a manje su zastupljeni glaciofluvijalni sedimenti.

Srednjotrijaski vulkaniti i piroklastiti (αT_2) otkriveni su na krajnjem jugu istražnog bloka, u ataru sela Kut. Po sastavu su andezitske stijene sive i sivozelene boje, sa jasnom porfirskom strukturom. Fenokristali su predstavljeni plagioklasom, koji je najčešće zamijenjen sa sericitom i kalcitom. Bojeni mineral je uglavnom amfibol, a rijetko i piroksen. Obično su pretvoreni u hlorit. Najveći dio ove vulkanske formacije predstavljen je piroklastičnim stijenama: vulkanskim bombama, grubozrnim i sitnozrnim hloritisanim tufovima koji se nepravilno smjenjuju sa tankim ili debljim izlivima lave. Karakteristično je da se u ovim vulkanskim stijenama nalaze pojave grafita, u vidu žilica (sa kalcitom) ili u vidu impregnacija.

Sprudni krečnjaci ladinika (T_2^2) nalaze se jedino u ataru sela Kut, lokalitet Lazine, na jugu istražnog bloka. Otkriveni su na maloj površini. To su bankoviti i masivni krečnjaci sive i crvenkaste boje. Sadrže tipičnu fosilnu faunu spruda: korale, hidrozoe, sprudne alge, krinoide, gastropode i školjke itd. Razvijeni su na prethodno opisanim vulkanskim stijenama. Gornja granica ove formacije je obilježena pojavama i tragovima crvenih trijaskih boksita i tragovima paleokarstifikacije, nastalih u kraćoj kontinentalnoj fazi između ladinika i karnijskog kata.

Gornjotrijaska lofer formacija ($T_3^{1,2}$) ima najveće rasprostranjenje u južnom dijelu bloka 4. U sastavu ove formacije učestvuju slojeviti i laminirani (stromatolitski) i fenestralni karbonati koji se u srednjem i gornjem dijelu stuba smjenjuju sa megalodonskim dolomitisanim krečnjacima i dolomitima (član C). Ovu formaciju karakterišu cikloteme debljine od 1,0 do 2,5 sa sva tri člana: A, C, B ili sa dva člana: C i B. U gornjem dijelu stuba član A je češće zastupljen. Debljina ovih gornjotrijaskih (karnijsko-noričkih) sedimenata karbonatne platforme, u Nikšićkoj Župi, iznosi 400 do 650 m.

Krečnjaci sa megalodonima (T_3^3). Najmlađi dio stuba gornjotrijaskih sedimenata karbonatne platforme na geološkim kartama je izdvojen kao posebna jedinica, iz razloga što se na terenu jasno litološki razlikuje ovaj dio stuba od starije loferitske formacije. Naime, u ovoj geološkoj jedinici najveće učešće imaju bankoviti do masivni svijetlosivi kristalasti krečnjaci sa krupnim megalodonima i brojnim involutinama – na osnovu kojih je dokazana njihova retska starosti. I ova geološka jedinica ima

karakteristike loferitske sedimentacije, s tim što je debljina ciklotema znatno veća (od 2,0 do 10 m), u kojim član C ima dominirajuću zastupljenost (oko 80%). Debljina ove jedinice je oko 200 m.

Gornjojurski crveni boksiti. Megalodonski krečnjaci imaju poseban značaj zato što su na njegovoj gornjoj paleokarstnoj površini smještena skoro sva kvalitetna ležišta crvenih jurskih boksita u ovom regionu. Krajem gornjeg trijasa karbonatna platforma u regionu Nikšićke Župe počinje da se uzdiže i formiraju se ostrvski prostori koji se postepeno šire – sve do gornje jure (kimeridža). U toj dugoj kopnenoj fazi megalodonski krečnjaci su intenzivno karstifikovani, kada su formirane karstne depresije različitog oblika i dimenzija (dubine i do 50 m), u kojima su formirana ležišta crvenih boksita.

Dakle, period od gornjeg trijasa do kimeridža (preko 40 miliona godina) na ovom prostoru obilježen je kontinentalnom fazom za vrijeme koje su nastala jurska ležišta crvenih boksita: „Laz“, „Liverovići“, „Zagrad“, „Kutsko brdo“, „Đurakov do“, „Biočki stan“, „Štitovo I i II“, „Borovnik“ i druga.

Površina svih boksitnih tijela na Kutskom brdu, sa bilansnim konturama rudnih tijela iznad 2,0 m, iznosila je oko 150.000 m², a debljina boksita je bila od 1 do 30 m. Ukupne geološke rezerve crvenih boksita u ležištu Kutsko brdo prije eksploatacije procijenjene su na oko 3 miliona tona.

Gornjojurski krečnjaci i dolomiti sa klipinama (²J₃^{2,3}). Na paleokarstifikovanim gornjotrijaskim krečnjacima i na ležištima crvenih jurskih boksita Štitova, nataloženi su transgresivni sedimenti srednjeg kimeridža i titona, sa karakterističnim biofacijalnim razvojem, zbog čega su na geološkoj karti izdvojeni kao posebna jedinica – karbonati sa klipinama. Debljina ove geološke jedinice u Kutskom brdu kreće se od 4 do 10 m. U njenom sastavu smjenjuju se pločaste žutosive gline sa sivosmeđim biomikritima, a zatim slijedi smjena mikrita i biomikrita sa *Clypeina jurassica*, gastropodima, ostrakodama i dr. U stubu ove formacije mjestimično su prisutni prosljoci crvenih boksita i glina koji su nastali spiranjem sa okolnih visočijih terena u prvim fazama transgresije. Prisustvo slojeva boksita takođe ukazuje na cikličnost transgresivnog procesa.

Gornjojurski krečnjaci sa tintinidama (J₃³) takođe su izdvojeni na osnovu biofacijalnih karakteristika. To su najmlađi gornjojurski sedimenti (titonske starosti) koji, za razliku od prethodne jedinice, imaju kontinuiran razvoj. Mjestimično na prostoru Štitova sedimenti ove geološke jedinice direktno (transgresivno) leže na crvenim boksitima ili na gornjotrijaskom paleoreljefu. U njenom sastavu učestvuju slojeviti, a u gornjem dijelu bankoviti svijetlosivi krečnjaci sa tintinidama, koji se nepravilno smjenjuju sa dolomitičnim krečnjacima i dolomitima. Debljina ovih gornjojurskih naslaga iznosi od 130 do 150 m.

Donjokredni sedimenti (K_1^{1-2} , K_1^{1-3} i $K_1^{2,3}$). Na geološkoj karti izdvojene su tri donjokredne litostratigrafske jedinice, uglavnom na osnovu paleontoloških podataka. Ove karbonatne naslage, debljine preko 500 m, predstavljaju visoku povlatu jurskih crvenih boksita, te samim tim ne predstavljaju karakteristične geološke formacije za ocjenu boksitonosnosti ovog regiona. U njihovom sastavu učestvuju slojeviti i bankoviti krečnjaci, dolomitični krečnjaci i dolomiti sa ostrakodama, algama, dazikladaceama, a manje sa školjkama, gastropodima i dr. Ovi karbonatni sedimenti su taloženi u priobalskom plitkovodnom nivou mora – dubine do 200 m.

Glacijalni sedimenti (gl) ili morene imaju veliko rasprostranjenje na platou Štitova, a naročito u prostoru Kutskog brda i Podplaninika. U sastavu ovih nanosa učestvuje šljunkovito-glinoviti pretežno karbonatni materijal, sa oblucima dimenzija od 4 do 20 cm, a rjeđe i sa blokovima prečnika i preko 1 m. Debljina ovih naslaga na terenu Kutskog brda i okoline procjenjuje se do 50 m, a na prostoru brda Bilo i do 70 m.

Glaciofluvijalni sedimenti (glf) na prostoru bloka 4 jedino su razvijeni na krajnjem jugoistoku, u dolini sela Zagrad. Predstavljani su pjeskovito-šljunkovitim naslagama debljine do 10 m.

1.3.2. Tektonske karakteristike istražno-eksploatacionog "Bloka br. 4".

Na geološkoj karti tektonska građa terena u okviru „Bloka br. 4“ djeluje relativno jednostavno. Naime, konstatovani su uglavnom rasjedi pravca pružanja jugozapad-sjeveroistok, a manje rasjedi druge orijentacije. Na osnovu njihovog značaja podijelili smo ih u tri klase: prvog, drugog i trećeg reda.

Dislokaciji prvog reda pripada **rasjed Dugi doli**, čiji je sjeverozapadni blok spušten za preko 300 m.

Rasjedima drugog reda označeni su rasjedi Kutskog brda i Podplaninika (između ležišta Podplaninik i Lokve). Spušteni blokovi ova dva rasjeda imaju skokove do 100 m.

Rasjedima trećeg reda pripadaju ostale dislokacije, sa skokovima do 30, a rjeđe i do 50 m.

Na osnovu istražnog bušenja na prostoru Kutskog brda i Podplaninika I došlo se do podataka o vrlo složenim tektonskim odnosima, sa čestim rasjedima i rasjednim zonama različite orijentacije i skokovima čak i do 40 m.

1.4. Geomorfološke, hidrogeološke i klimatske karakteristike

1.4.1. Geomorfološke karakteristike

U geomorfološkom pogledu rudni rejon Nikšićke Župe pripada oblasti crnogorskih brda. U savremenom reljefu Nikšićke Župe se javljaju tektonski i erozioni oblici. Tektonski oblici, iako primarni u reljefu ovoga područja, su veoma morfološki izmijenjeni i modifikovani egzogenim erozivnim uticajima, tako da su teško prepoznatljivi u savremenom reljefu. Takođe, u relativno razućenom reljefu javljaju se oblici kraške (paleo i neokarst), fluvijalne i glacijalne erozije.

U centralnom dijelu rudnog reiona Nikšićke Župe posebnu i markantnu reljefnu cjelinu čini dolina rijeke Gračanice. Dolina je duga 20 km, a široka 1 do 4 km. Sa sjeveroistočne strane doline protežu se planinske zaravni Štitova i Kutskog brda, koje se veoma strmim otsjecima spuštaju u dolinu, a sa jugozapadne strane grebeni planina Prekornice, Zakamena i Kablene glave.

Sjeverni, sjeveroistočni i sjeverozapadni dio Nikšićke Župe čine planine koje se u obliku bila protežu dinarskim pravcem i sve su višićije idući od doline rijeke Gračanice prema sjeverozapadu i sjeveru ka najvišim planinskim vrhovima na potezu Vojnik – Žurimovi – Maganik. Smjena različitih litoloških osnova, koju na velikom dijelu ovoga terena, pored krečnjaka, dolomita i njihovih međusobnih prelaza, čine laporoviti krečnjaci, donjokredni fliš i glacijalni nanos (morene), učinila je ovaj predio reljefno vrlo raznovrsnim i dosta rasčlanjenim. Ovaj dio rudnog reiona Nikšićke Župe karakterišu blaže forme reljefa i relativno bujan biljni pokrivač.

Veliki dio planinskog područja na sjeverozapadu i sjeveru od doline rijeke Gračanice zahvataju planinske zaravni. Najvišićije zaravni su: Krnovo i Lukavice, koje se protežu na dužini od oko 14 km, a širene su oko 5 km.

Južni i jugozapadni dio Nikšićke Župe čini planinski predio u kome se dominantno uzdižu Ostroške grede (1.154 m) i planina Prekornica (1.927 m). Krečnjačko-dolomitski sastav ovih planina uslovio je formiranje velikog broja dubokih vrtača, često bez rastresitog tla na dnu. I ovdje je glacijacija ostavila jasan i dubok trag u izgledu reljefa, osobito na sjevernim padinama planine Prekornice.

1.4.2. Hidrogeološke karakteristike

Nikšićka Župa pripada karstu dinarskog sistema. Najveći dio planinskog terena, koji okružuje područje Nikšićke Župe, predstavlja u osnovi bezvodan kraj, koji se odlikuje vrtačama, jamama, ponorima, pećinama i drugim oblicima karstne erozije i kao takvi omogućavaju nesmetano poniranje površinskih voda. Iz tog razloga izvori su veoma rijetki, a stalnih površinskih vodotoka, osim rijeke Gračanice, nema.

Ovakve hidrogeološke karakteristike područja uslovili su reljef i litološko-tektonska osnova terena. Najveći dio stijenskih masa, koje izgrađuju područje Nikšićke Župe pripada, prema svojim hidrogeološkim svojstvima, grupi vodopropusnih stijena. Kao vodonepropusne stijene, odnosno hidrogeološke barijere, na ovim prostorima,

pojavljaju se permski i verfenski klastiti i trijaski vulkaniti, koji su otkriveni u dolini rijeke Gračanice. Takođe, često se u morenskom materijalu iznad glinovito-pjeskovitih proslojaka formira tzv. viseća izdan koja nije bogata vodom, ali može imati praktičnu primjenu lokalno, kao bunarska voda.

1.4.3. Klimatske karakteristike

Područje Nikšića se odlikuje prelaznom klimom, od mediteranske do planinsko-kontinentalne. S druge strane, područje Nikšićke Župe ima dosta specifična i raznovrsna klimatska obilježja. Njegove osnovne klimatske odlike uslovljene su geografskim položajem, nadmorskom visinom, reljefom i donekle blizinom Jadranskog mora. Značajne su i razlike koje postoje između pojedinih djelova područja u pogledu ekspozicije, kao i razlike u pogledu visinske razlike između ravni polja i najviših vrhova planinske zone.

Od ukupne sume padavina koje se tokom godine izluče na području Nikšićke Župe najveći dio otpada na kišu, mada u višim djelovima terena ima i snijega, koji počinje da pada obično početkom novembra i može da ima značajno učešće u ukupnoj sumi padavina.

Uopšteno, osnovne klimatske karakteristike su:

- Srednja temperatura vazduha u mjesecu januaru iznosi 1,3°C, a u julu 21,1°C.
- Srednja vrijednost relativne vlažnosti je 68,6 %.
- Ukupni godišnji sunčani sati iznose 2.245 h.
- Ljeta su topla sa malo padavina. Najviše padavina je u novembru i decembru.
- Snijeg prosječno pada 19 dana, a zadržava se 29 dana godišnje u Nikšićkom polju, dok se na planinama i površima zadržava i do šest mjeseci.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Dopisom Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 03-716/2023-21, od 15.03.2024. godine, dobijeno je mišljenje da je, uvidom u dokumentaciju Uprave, utvrđeno da u predmetnom zahvatu lokaliteta "Blok br.4", nema zakonom zaštićenih dobara, i da u odnosu na popis dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima ove Uprave, u okviru planiranog koncesionog područja do danas nisu evidentirani lokaliteti od značaja.

Shodno navedenom, sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može pristupiti istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine na lokalitetu "Blok br.4", opština Nikšić, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe i komentari dati ovim Mišljenjem. Navedeni dopis je dostavljen u prilogu Nacrta koncesionog akta.

1.5. Podaci o imovinsko-pravnim odnosima

Na osnovu podataka iz Geodetskog elaborata i Tehničkog izvještaja sa koordinatama graničnih tačaka potencijalnih ležišta crvenih boksita „Blok br. 4“, Nikšić, zemljište koje je obuhvaćeno predmetnom lokacijom se nalazi u vlasništvu Države Crne Gore (ne postoje tereti i ograničenja). Tabelarno su prikazane brojevi parcela, listovi

nepokretnosti, vlasništvo i tereti i ograničenja za prostor koji se nalazi u obuhvatu predloženog koncesionog područja.

List nepokretnosti	Broj parcele	Vlasnik	Tereti i ograničenja
53	48	Državna	Nema
53	47	Državna	Nema
53	46	Državna	Nema
53	45	Državna	Nema
53	42	Državna	Nema
53	49	Državna	Nema
53	50	Državna	Nema
36	57	Državna	Nema
53	53	Državna	Nema
53	51/2	Državna	Nema
61	52	Državna	Nema
53	51/1	Državna	Nema
36	59	Državna	Nema
36	240	Državna	Nema
61	90	Državna	Nema
53	88	Državna	Nema
53	87	Državna	Nema
53	86	Državna	Nema
53	84	Državna	Nema
53	85	Državna	Nema
53	89	Državna	Nema
36	109	Državna	Nema
36	110	Državna	Nema
36	91	Državna	Nema
53	112	Državna	Nema
61	105	Državna	Nema
53	106	Državna	Nema
61	111	Državna	Nema
53	117	Državna	Nema
53	113	Državna	Nema
53	114	Državna	Nema
53	115	Državna	Nema

Koncesionar je dužan da plaća naknadu za korišćenje nepokretnosti u državnoj imovini.

Članom 45 Zakona o koncesijama na nepokretnosti koja je predmet koncesije upisuje se zabilježba tereta na osnovu zaključenog ugovora o koncesiji, u skladu sa zakonom kojim je uređen upis prava na nepokretnostima.

1.6. Podaci iz prostorno-urbanističke dokumentacije

Na osnovu izvoda (grafički i tekstualni) iz Prostorno-urbanističkog plana Opštine Nikšić („Sl.list CG – opštinski propisi, br. 16/15), koji je dostavio Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine Opštine Nikšić, UP/lo broj: 07-350-711, od 28. 09. 2016. godine, namjena prostora, na kojem se nalaze ležišta „Bloka br. 4“, su nalazišta crvenih/bijelih boksita. U tekstualnom dijelu Plana navedeno je da crveni boksiti, na ležištima Podplaninik i Kutsko brdo, spada među najkvalitetnije u Crnoj Gori.

U aktu Ministarstva održivog razvoja i turizma, br. 101-1880/3 od 02.12.2016. godine, navedeno je da se lokacije crvenog boksita na ležištima „Bloka br. 4“ i „Đurakov do I“, opština Nikšić ne nalaze u obuhvatu državnih planskih dokumenata, kao što su Prostorni plan posebne namjene, Detaljni prostorni plan i Državne studije lokacije. Namjena ovih prostora definisana je kroz lokalnu plansku dokumentaciju, za čije su tumačenje nadležne lokalne samouprave.

Za potrebe izrade predmetnog Koncesionog akta, u cilju ažuriranja podataka, uputili smo Zahtjev Sekretarijatu za uređenje prostora i zaštitu životne sredine – Agenciji za projektovanje i planiranje, Opština Nikšić (br.01-143/1 od 23.02.2023. godine).

U odgovoru Agencije za projektovanje i planiranje (br.17-350-1188 od 07.03.2024. godine) navedeno je da, Predlogom planskog dokumenta –Izmene i dopune PUP-a opštine Nikšić, koji je u izradi, a na koji je opština Nikšić dala pozitivno mišljenje u pogledu usaglašenosti sa razvojnim planovima opštine, navedeni lokalitet je u grafičkom dijelu, prilog br.15 – Namjena površina definisan kao ležišta mineralnih sirovina i površina eksploatacionih polja.

Imajući u vidu navedena rješenja, proizilazi da će se usvajanjem Izmjena i dopuna Prostorno-urbanističkog plana opštine Nikšić steći uslovi za eksploataciju mineralnih sirovina (crvenih boksita) na prostoru lokaliteta Kucko brdo (Blok br. 4), koji administrativno pripada opštini Nikšić, a koji predstavljaju potencijal u prostoru, sa aspekta valorizacije mineralnih sirovina (crvenih boksita), uz poštovanje navedenih uslova

1.7. Infrastrukturni objekti

Prostor "Bloka br. 4" povezan je saobraćajnicama sa zapada, istoka i sjevera. Glavna i najbliža saobraćajnica je put Nikšić-Zagrad dužine oko 15 km kojom se transportuje boksit iz ležišta "Zagrad".

Ovim putem se direktno ulazi na prostor Bloka, sa njegove zapadne strane. Do "Bloka br. 4" se može doći i sa njegove istočne strane-makadamskim putem od "Biočkog stana" i sa sjeverne strane ležišta "Đurakov do". Postoji i makadamski put iz dva pravca, i to: iz pravca Konjskog i iz pravca Bojovića Luka.

Za potreba bivšeg rudnika "Kutsko brdo" izgrađen je vodovod kojim se slobodnim padom dovodi pitka voda sa Lukavice do rezervoara na koti 1 440 m.n.m., odakle se vodovodom transportuje za "Đurakov do" i "Biočki stan".

Kutsko brdo je preko Zagrada uključeno u elektromrežu ovog regiona sa dalkovodom od 10 KWh, gdje je izgrađena i trafostanica od 10/04, koja napaja postrojenje za pumpanje vode. Bivši objekti Rudnika boksita na Kutskom brdu za smještaj, ishranu i kancelarije sada su, uglavnom, porušeni.

1.8. Dosadašnja geološka istraživanja

Boksitonosni rejon Nikšićke Župe do sada je bio obuhvaćen regionalnim, osnovnim i detaljnim geološkim istraživanjima. Detaljna geološka istraživanja izvođena su samo na neposrednom prostoru ležišta crvenih boksita. Za ovaj prostor urađena je i štampana Osnovna geološka karta, 1:100 000, (list "Šavnik", 1970), dok su u okviru osnovnih geoloških istraživanja rađene geološke karte, 1:10 000 i 1:25 000. Bokstonosni rejon ovog područja obuhvaćen je metalogenetsko-prognoznom istraživanjima, sa urađenim geološkim kartama, 1:25 000 i 1:50 000. Regionalna i osnovna geološka istraživanja ležišta crvenih boksita vršila je JU Zavod za geološka istraživanja – Podgorica, dok su detaljna geološka istraživanja vršili Rudnici boksita – Nikšić.

Pored naprijed navedenog, geološki podaci i podaci o mineralnim sirovinama boksitonosnog rejonu Nikšićke Župe, nalaze se i na štampanim kartama: Geološka karta Crne Gore, 1:200 000 (Mirković i sar., 1985) i Metalogenetska karta Crne Gore (Pajović, 1999).

Za istraživanje boksitonosnih terena ovog rejonu povremeno su od 1967. do 1984. godine primjenjivane i geofizičke metode (geoelektrično profiliranje i sondiranje, a manje radiometrija) koje nijesu pokazale zadovoljavajuće rezultate.

Započeti višegodišnji projekti 80-tih godina prošlog vijeka nastavljani su i tokom 90-tih. Među njima je i projekat Metalogenetsko-prognozna karta boksitnog rejonu između Morače i Nikšićkog polja (1989-2009), 1:50 000, koji je realizovala JU Zavod za geološka istraživanja – Podgorica. Rezultati ovog projekta u značajnoj mjeri koristili su se za izradu Koncesionog akta. Inače, rezultati ovog projekta predstavljaju naučno-stručni doprinos istraživanjima i proučavanjima karstnih boksita ne samo u Dinaridima.

1.8.1. Rezerve i kvalitet crvenih boksita i perspektivnost "Bloka br. 4"

Zbog različitog stepena istraženosti nije moguće na jedinstven način tretirati potencijalnost istražno-eksploatacionog prostora Bloka br. 4. Naime, u dijelu ovog bloka postoje ranijim istraživanjima dokazana manja ležišta ili boksitna tijela sa utvrđenim rezervama i kvalitetom boksita (a); jedan manji dio ovog bloka istraživan je kroz osnovna geološka istraživanja sa strukturnim bušenjem gdje su u pojedinim bušotinama dokazani boksiti (b) i najveći dio perspektivne površine ovog bloka nije istraživan strukturnim bušenjem, te se ovaj teren može tretirati kao neistraživani teren (c).

a) Tereni sa dokazanim ležištima crvenih boksita

Blok br. 4., kao što je već istaknuto, obuhvata prostore ležišta crvenih boksita: "Kutsko brdo", "Podplaninik I" i "Podplaninik II".

Ležište "Kutsko brdo" je jedno od najkarakterističnijih karstnih ležišta crvenih boksita u rejonu Nikšićke Župe, u kome su pojedina boksitna tijela bila sasvim otkrivena (bez povlate), zbog čega je njegova eksploatacija počela odmah nakon Drugog svjetskog rata, 1951. godine, i trajala je do 1979. godine. Maksimalna proizvodnja boksita iz ovog ležišta iznosila je 197.500 t rude u 1967. godini. Iz Kuskog brda otkopano je 1.869.532 tone boksita (Gomilanović i sar., 1999).

Ležište Kutsko brdo obuhvatalo je prostor od oko 300.000 m², na kome je utvrđeno sedam rudnih tijela boksita. Procjenjuje se da su ukupne rezerve boksita Kuskog brda iznosile oko 3 miliona tona kvalitetnog boksita, sa srednjim sadržajem SiO₂ ispod 5%.

Podplaninik obuhvata teren između ležišta "Kutsko brdo" i "Đurakov do". Na ovom prostoru do 2000. godine pronađena su dva mala ležišta boksita "Podplaninik I" i "Podplaninik II". Na ležištu "Podplaninik I" se odvijala eksploatacija, dok ležište "Podplaninik II", sa geološkim rezervama od oko 200.000 tona, nije eksploatisano.

Geološke rezerve crvenih boksita na prostoru ležišta Podplaninik II

Lokacija (rudno tijelo/ležište)	Kategorija			Srednji sadržaj (%)		
	A	B	C ₁	Al ₂ O ₃	SiO ₂	CaO
Podplaninik II	-	-	200.000	57,45	5,25	0,81

Postoje različite procjene perspektivnih rezervi boksita u neposrednoj okolini ležišta Kutsko brdo i Podplaninika. U neposrednoj okolini Kuskog brda, na prostoru Kuskog brda i širem prostoru ležišta Podplaninik I i Podplaninik II, na površini od oko 3 km², pored rezervi navedenih u prethodnoj tabeli, može se očekivati **pronazak novih ležišta kvalitetnih crvenih boksita.**

b) *Teren između ležišta "Zagrad" i "Kutsko brdo" – teren Zavraca*

Sa jugoistočne strane ovaj boksitonosni prostor ograničen je velikim gravitacionim rasjedom Dugih dola čije je sjeverozapadno krilo spuštено za više od 300 m. Upravo, taj spuštени blok predstavlja potencijalni boksitonosni teren. Za njegovu sjevernu "granicu" označen je morenski greben pod nazivom Bilo, koji se od Kutskog brda spušta do Zagrada. Ovako ograničen boksitonosni prostor nazvan je teren Zavraca, po imenu katuna lociranom u njegovom središnjem dijelu. Teren Zavraca je padina koja se prema zapadu spušta od 1 350 m.n.m. do 1 000 m.n.m.. Nalazi se u ataru ležišta "Zagrad". Ograničen prostor Zavraca površine je oko 1 km².

Na osnovu dosadašnjih geoloških istraživanja - rezultata strukturnog bušenja i najnovijih saznanja do kojih se došlo kroz izradu Metalogenetsko-prognozne karte boksitonosnog rejona Vojnik-Maganik, može se zaključiti da je teren Zavraca bez sumnje boksitonosan. Stepен koncentracije boksita u terenu od Liverovića na zapadu do Štitova II na istoku, u prosjeku iznosi oko 3,5 miliona tona boksita/km². Osim toga, teren Zavraca se nalazi između "Zagrada" i "Kutskog brda" – dva velika ležišta sa vrlo kvalitetnim boksitima.

Na osnovu navedenog, **sa velikom vjerovatnoćom može se očekivati pronalazak ležišta crvenog boksita.**

c) *Neistraženi teren "Bloka br. 4"*

Sjeverni dio "Bloka br. 4" (sjeverno od ležišta "Kutsko brdo" i "Podplaninik II", kao i sjeverno od terena Zavraca), obuhvata prostor Raspuća, Stojage, Pandurice i Planinika površine oko 5 km², pripada neistraženom dijelu "Bloka br. 4". Ovdje se pod pojmom neistraženosti podrazumijeva nedostatak istražnih bušenja sa kojim se, za sada, može dokazati boksitonosnost određenog terena. Sa druge strane, za ovaj teren su urađene kvalitetne geološke i metalogenetsko-prognozne podloge, koje, svakako, daju informacije o geološkoj i geotektonskoj evoluciji ovog prostora. Geološki sastav ovog terena čine isključivo povlatni sedimenti jurskih boksita, predstavljeni najvećim dijelom karbonatima starije donje krede, a samo u manjem dijelu – i najmladjim titonskim krečnjacima. Tektonska struktura ovog terena dosta složena, a naročito u dijelu prostora sjeverozapadno od regionalnog rasjeda Dugi doli.

Imajući u vidu debljinu litostratigrafskih jedinica i njihov prostorni položaj, proizilazi da se u najvećem dijelu ovog terena paleoreljef sa mogućim ležištima boksita nalazi na dubinama većim od 300 m.

Sjeverni neistraženi dio "Bloka br. 4", u suštini predstavlja direktni nastavak terena sa ležištima "Zagrad", "Kutsko brdo" i "Podplaninik II" i u prostornom i u geološkom pogledu. Prema tome, logično je pretpostavljati da je i ovaj dio terena boksitonosan. Na osnovu svih raspoloživih podataka **sa velikom vjerovatnoćom može se očekivati pronalazak ležišta crvenog boksita.**

Na osnovu naprijed navedenog, stanje dokazanih geoloških rezervi crvenih boksita na prostoru "Bloka br. 4" je sljedeće:

Utvrđene rezerve C₁ kategorije u ležištu "Podplaninik II" ..... 200.000 t.

2. ROK TRAJANJA KONCESIJE

Rok trajanja eksploatacije mineralne sirovine (vijek eksploatacije) zavisi od utvrđenih rezervi istih, godišnjeg kapaciteta eksploatacije i od zahtjeva tržišta.

Ovim Koncesionim aktom daje se rok koncesije za geološka istraživanja perspektivnih boksitonosnih terena i eksploataciju crvenog boksita na prostoru „Bloka br. 4“.

Koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju crvenih boksita na prostoru "Bloka br. 4" može se dati na maksimalni period od 30 godina.

2.1 Dinamika realizacije koncesionih aktivnosti

Planiranje i projektovanje detaljnih geoloških istraživanja predmetnog boksitonosnog prostora uz primjenu metode istražnog bušenja, neophodno je uraditi u skladu sa principima postupnosti, potpunosti i ekonomičnosti kroz sljedeće periode:

A. PRVI PERIOD (1 i 2 godina)

Prvi period koncesije obuhvata izradu Projekta detaljnih geoloških istraživanja i izvođenje projektovanih istražnih radova na prostoru Podplaninika i u široj okolini ležišta "Podplaninik II". U zavisnosti od rezultata istraživanja, obaveza koncesionara je da uradi elaborate o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi novootkrivenih ležišta, odnosno rudnih tijela boksita na širem prostoru Podplaninika, da uradi Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi crvenog boksita na ležištu „Podplaninik II“, da izradi rudarsku i drugu tehničku dokumentaciju i pribavi odobrenja za eksploataciju mineralne sirovine, odobrenja za izvođenje radova po glavnim rudarskim projektima eksploatacije i odobrenja za upotrebu rudarskih objekata, i, na kraju, otpočne sa eksploatacijom boksita na, eventualno, utvrđenim novim ležištima i na ležištu „Podplaninik II“.

B. DRUGI PERIOD (3 i 4 godina)

Drugi period koncesije obuhvata izradu Projekta detaljnih geoloških istraživanja i izvođenje projektovanih istražnih radova na širem prostoru lokaliteta "Kutsko brdo" i na prostoru „Kutskog tmora“. U zavisnosti od rezultata istraživanja, obaveza koncesionara je da uradi Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi novootkrivenih ležišta odnosno rudnih tijela boksita koja se utvrde na širem prostoru lokaliteta "Kutsko brdo" i na prostoru „Kutskog

tmora", da izradi rudarsku i drugu tehničku dokumentaciju i pribavi odobrenja za eksploataciju mineralne sirovine, odobrenja za izvođenje radova po glavnim rudarskim projektima eksploatacije i odobrenja za upotrebu rudarskih objekata, i otpočne sa eksploatacijom boksita, na, eventualno, utvrđenim novim ležištima.

C. TREĆI PERIOD (5 i 6 godina)

Treći period koncesije obuhvata izradu Projekta detaljnih geoloških istraživanja i izvođenje projektovanih istražnih radova na prostoru "Zavraca". U zavisnosti od rezultata istraživanja, obaveza koncesionara je da uradi Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi novootkrivenih ležišta odnosno rudnih tijela boksita koja se utvrde na širem prostoru lokaliteta "Zavraca", da izradi rudarsku i drugu tehničku dokumentaciju i pribavi odobrenja za eksploataciju mineralne sirovine, odobrenja za izvođenje radova po glavnim rudarskim projektima eksploatacije i odobrenja za upotrebu rudarskih objekata, i otpočne sa eksploatacijom boksita, na, eventualno, utvrđenim novim ležištima.

D. ČETVRTI PERIOD (sedma godina)

Četvrti period koncesije obuhvata izradu Projekta geoloških istraživanja i izvođenje projektovanih istražnih radova u sjevernom dijelu Bloka br. 4" na prostoru "Raspuća", "Stojage", "Pandurice" i "Planinika". Ova istraživanja imaju karakter osnovnih istraživanja. Cilj ove faze istraživanja je utvrđivanje prostornog položaja boksitonosnog paleoreljefa, gdje je pretpostavljena debljina povlatnih sedimenata najveća, kao i eventualno otkrivanje novih ležišta crvenih boksita i izrada Izvještaj o izvršenim osnovnim geološkim istraživanjima sa predlogom daljih aktivnosti u sjevernom dijelu "Bloka br. 4", na prostoru Raspuća, Stojage, Pandurice i Planinika. Ova istraživanja će uveliko zavisiti od rezultata istraživanja dobijenih u prethodnim periodima.

* * *

Prema naučno-stručnim kriterijumima, „Blok br. 4“ je najperspektivniji prostor za otkrivanje novih ležišta kvalitetnih crvenih boksita u području Nikšićke Župe i vrlo je vjerovatan pronalazak novih ležišta. U slučaju dokazivanja očekivanih rezervi, imajući u vidu kapacitete eksploatacije i mogućnosti plasmana boksita, može se pretpostaviti da se na prostoru „Blok br. 4“ može organizovati eksploatacija boksita u relativno dužem trajanju.

Ukupan koncesioni period, koji obuhvata sve gore navedene periode i faze istraživanja, kao i eksploataciju mineralnih sirovina, ne može da prelazi zakonom definisan rok trajanja koncesije od 30 godina. Periodi i faze procesa geoloških istraživanja „Bloka br. 4“ mogu biti kraći, odnosno dinamika izvođenja geoloških istraživanja i pripremnih radova za eksploataciju pojedinih ležišta se mogu ubrzati. Rokovi izrade geološke, rudarske i zakonom propisane ostale tehničke dokumentacije i pripremnih radova ne mogu biti duži od rokova definisanih ovim Koncesionim aktom.

3. OSNOVNI PARAMETRI ZA OCJENU EKONOMSKE OPRAVDANOSTI INVESTICIJE

Činjenice koje su relevantne za ocjenu ekonomske opravdanosti investicije su da investitor ima stabilnu tržišnu poziciju kada je u pitanju postojeća djelatnost eksploatacije mineralne sirovine a koja mu omogućava da projektuje razvoj proizvodnih kapaciteta i širenje tržišnog potencijala sa ostvarivanjem sopstvene akumulacije i uz korišćenje povoljnih kreditnih sredstava, kao i da ima potencijala za poziciju na tržištu mineralnih sirovina u zemlji i inostranstvu.

Korišćenje mineralnih sirovina ima višestruki značaj za privredu lokalne samouprave kao i države, koja se ogleda u otvaranju novih radnih mjesta i smanjenje nezaposlenosti, većem izvozu, prihodu budžeta po osnovu poreza i koncesionih naknada.

U ovom poglavlju dati su osnovni parametri koji treba da posluže ponuđačima, odnosno potencijalnim investitorima pri obradi proizvodnog i ekonomskog aspekta ponude i tehno-ekonomske ocjene opravdanosti investicije.

3.1. Ocjena mogućnosti korišćenja mineralne sirovine

U poglavlju 1.9.1 dati su podaci o dokazanim crvenih boksita na prostoru „Bloka br. 4“. Crveni boksit, shodno svojim kvalitativnim svojstvima, prvenstveno, predstavlja metaluršku sirovinu za proizvodnju glinice, odnosno aluminijuma. Pored navedenog, postoji niz drugih mogućnosti primjene boksita, i to: u hemijskoj industriji, u proizvodnji visokoaluminatnog cementa i portland cementa, u vatrostalnoj industriji, za proizvodnju abraziva, u industriji čelika, za podvodno zavarivanje, u naftnoj industriji i dr. Posebno su interesantne na prospekcijskom nivou utvrđene povišene koncentracije pojedinih mikroelemenata i elemenata rijetkih zemalja u crvenim jurskim boksitima, čijem je ispitivanju u boksitima „Bloka br. 4“ potrebno posvetiti posebnu pažnju.

3.2. Proizvodni kapacitet i vijek eksploatacije

U ovom Koncesionom aktu ne mogu se dati sigurni prognozni podaci i pokazatelji o kapacitetu i vijeku eksploatacije boksita iz ležišta i sa perspektivnog prostora „Bloka br. 4“, prvenstveno iz razloga nepoznavanja namjera budućeg Koncesionara i rezultata detaljnih geoloških istraživanja koja slijede.

Sasvim je drugačiji aspekt o pretpostavljenoj eksploataciji ležišta boksita čiji se pronalazak tek očekuje. Naime, nesumnjiva je perspektivnost prostora „Bloka br. 4“ i očekivan je pronalazak ležišta sa ekonomičnom eksploatacijom boksita na prostoru „Bloka br. 4“. Ukoliko bi godišnja dinamika istraživanja bila 4.000 do 5.000 m dužnih bušenja, pretpostavlja se da na prostoru Planinika i u neposrednoj okolini Kutskog brda moglo pronaći znatne rezerve rude.

3.3. Opis tehničko-tehnološkog procesa eksploatacije

Eksploatacija boksita na istražno-eksploatacionom „Blok br. 4“ (ukoliko bude pronađeno ležište boksita sa ekonomskim rezervama) vjerovatno će se vršiti na prostoru bivšeg rudnika (ležišta) "Kutsko brdo", na lokaciji ranije istraženog ležišta boksita "Podplaninik II" i na jednoj ili više lokacija.

Za eksploataciju boksita primijenjuju se dva načina: površinsko i podzemno otkopavanje. Prva metoda se mnogo češće primijenjuje za otkopavanje velikih ležišta, zavisno od debljine otkrivke (jalovine), jer omogućava ekonomičniju eksploataciju i povoljnije uslove rada, organizaciju i uslove proizvodnje.

Podzemna eksploatacija boksita imaće svoju primjenu samo ukoliko bude komercijalno-tržišno konkurentna i prihvatljiva svojom proizvodnom cijenom i kvalitetom. Tehnologija podzemne eksploatacije u proteklom periodu stalno je bila predmet izučavanja i usavršavanja saglasno rudarsko-geološkim uslovima ležišta, ali i usvajanja i proizvodnje opreme za dobijanje, transport i ostale tehnološke postupke pri podzemnom otkopavanju boksita.

3.4. Radna snaga

Realno očekivani pronalazak novih ležišta boksita i mogućnost primjene površinskog ili podzemnog načina otkopavanja usloviće neophodan broj zaposlenih, što će u prvom redu zavisiti od primijenjenih metoda i tehnologije eksploatacije, projektovanih kapaciteta i drugih parametara.

Napomena: Zaposleni treba da ispunjavaju uslove propisane čl. 93 Zakona o rudarstvu („Sl. list CG“, br. 65/08, 74/10 i 40/11).

3.5. Investiciona ulaganja

Struktura investicionih ulaganja zavisice od projektovanih geoloških istraživanja i njihovih rezultata i odabira metode eksploatacije.

3.5.1 Investiciona ulaganja u geološka istraživanja

Polazeći od toga da je nepoznat obim sredstava koji će budući Koncesionar uložiti i kakva će biti dinamika istraživanja, pretpostavka je data na osnovu iskustvenih parametara i pokazatelja. Naime, za dokazivanje rezervi oko 50.000.000 tona boksita u sjevernom dijelu regiona Nikšićke Župe izbušeno je oko 350.000 m dužnih bušotina, što iznosi prosječno 7,0 mm po toni boksita. To znači da je za pronalazak i dokazivanje rezervi od jednog miliona tona potrebno, u prosjeku, izbušiti oko 7.000 m dužnih bušotina, ili 35 bušotina dužine po 200 m.

Ako je prosječna cijena bušenja trenutno, sa svim pratećim aktivnostima i analizama (lociranje bušotina, kartiranje, oprobavanje, hemijske analize, izvještaji), 300 €/m', potrebna sredstva za dokazivanje 1.000.000 tona rezervi iznose 2.100.000 €.

3.5.2 Investiciona ulaganja u eksploataciju boksita, cijena koštanja i ukupan prihod.

Za obavljanje tehnološkog procesa eksploatacije neophodna su investiciona ulaganja za: izradu prostorija otvaranja, izgradnju infrastrukturnih objekata, izradu projektne dokumentacije. Investiciona ulaganja u eksploataciju mineralne sirovine zavisice od odabira metode buduće eksploatacije.

3.6. Sredstva za sanaciju i rekultivaciju

Sanacija i rekultivacija se definiše projektnim rješenjima i shodno tome izvršice se i procjena sredstava za sanaciju i rekultivaciju, u skladu sa zakonom.

4. MJERE ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Detaljna geološka istraživanja u manjoj mjeri mogu imati uticaj na životnu sredinu, dok je eksploatacija proces koji se, sa aspekta ekologije, smatra rizičnim.

Izbor metode eksploatacije boksita zavisi od dubine zalijeganja i prostornog položaja ležišta, zatim od fizičko-mehaničkih karakteristika boksita i okolnih stijena, od oblika rudnih tijela, njihove debljine i ugla zalijeganja. Na izbor metode eksploatacije utiče i karakter kontakta boksita sa krovinskim i podinskim stijenama.

Obje metode otkopavanja u manjem ili većem stepenu utiču na oštećenje prirodne sredine i pejzaža. Kod površinskog otkopavanja su naročito ispoljeni zahvati u promjeni morfologije reljefa u domenu kopa, na prostoru gdje se odlaže jalovina, kao i na prostoru kompletne infrastrukture u neposrednoj okolini kopa. Eksploataciju i transport boksita i jalovine sa kopa obično prati emisija prašine, koja se ne može u potpunosti spriječiti ni stalnim prskanjem sa vodom. Buka od velikih transportnih mašina dampera i kamiona, od rada lafetnih bušilica i povremenog miniranja jalovine i boksita – predstavljaju sastavni dio procesa eksploatacije.

Kod otkopavanja boksita podzemnim kopom, nema bitnijih oštećenja morfologije reljefa niti promjene pejzaža iznad ležišta, izuzev u domenu ulaznog jamskog rada (potkopa ili rudarskog okna), i na prostoru gdje se odlaže jalovina. Buka, karbonatna i boksitna prašina na površini su manje ispoljene, jer se glavne rudarske aktivnosti odvijaju duboko ispod površine terena.

U zakonskim propisima koji regulišu zaštitu životne sredine naglašeni su osnovni principi njene zaštite, i to: prirodnih vrijednosti zemljišta, vode i vazduha, kao i biodiverziteta (biljni i životinjski svijet).

Shodno naprijed navedenom, Koncesinar je dužan da na istražno-eksploatacionom prostoru „Bloka br. 4“, pri planiranju i sprovođenju investicionog zahvata, sprovede postupak prethodne procjene uticaja na životnu sredinu, u skladu sa zakonom. Rudarska aktivnost neminovno dovodi do nepovoljnih, odnosno, negativnih uticaja na životnu sredinu. U prvom redu, nepovoljni uticaji eksploatacije mineralne sirovine se odnose na značajniju promjenu reljefa, odnosno, značajniji uticaj na pejzaž, povećanu buku i neznatno zagađenje vazduha izduvnim gasovima i kamenom prašinom.

Ekološko-tehnički uslovi treba da obezbijede zaštitu od uticaja buke, vibracija, prašine i dugih štetnih uticaja po okolinu. Ove zahtjeve Koncesionar treba imati u vidu prilikom izbora opreme i mehanizacije, odnosno, da se od proizvođača istih posjeduje garancija za ispunjavanje zakonom propisanih standarda.

Nadležni državni organ procjenjuje potrebu izrade Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, koji se radi u skladu sa Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list RCG“, br. 75/18).

S obzirom na značaj očuvanja životne sredine, Koncesionar je dužan da se pridržava svih mjera zaštite u skladu sa zakonskim propisima.

Zakonska regulativa koja uređuje ovu djelatnost je sljedeća:

Zakonska regulativa koja uređuje ovu djelatnost je sljedeća:

- Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list RCG“, br. 75/18);
- Zakon o zaštiti prirode („Sl. list CG“, br. 54/16 i 18/19);
- Zakona o vodama („Sl. list RCG“, broj 27/07 i „Sl. list CG“, br. 32/11, 48/15, 52/16 i 84/18);
- Uredba o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu („Sl. list RCG“, br. 20/07 i „Sl. list CG“, br. 47/13, 53/14 i 37/18);
- Uredba o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađenja životne sredine („Sl. list RCG“, br. 26/97, 09/00 i 52/00 i „Sl. list CG“, br. 33/08, 05/09, 64/09, 40/11 i 49/11);
- Pravilnik o sadržaju dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu („Sl. list CG“, br. 14/07);

- Pravilnik o sadržaju dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev za određivanje obima i sadržaja Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list CG“, br. 14/07); i
- Pravilnik o bližoj sadržini Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list CG“, br. 19/19).

5. REKULTIVACIJA ISTRAŽNO-EKSPLOATACIONOG PROSTORA „BLOKA BR.4”

Novi zakonski uslovi za eksploataciju zahtijevaju da se izvrši rekultivacija prostora koji će biti degradiran obavljanjem koncesione djelatnosti, a sve to u cilju poboljšanja ekoloških uslova na samom lokalitetu i neposrednoj okolini.

Ako bi se degradirane površine ostavile, nakon izvođenja radova na eksploataciji, u istom stanju, mogu se očekivati neki od sljedećih negativnih uticaja:

- produžavanje nepovoljnog uticaja pejzažnog izgleda terena,
- pogoršavanje stanja degradiranih površina zbog pojave erozije, klizišta i sl.,
- produžavanje negativnih uticaja na vazduh i okolno zemljište (podizanje prašine izazvane vjetrom, odnošenje materijala površinskim – atmosferskim vodama).

Crna Gora ima zakonske propise usaglašene sa standardima Evropske unije koji tretiraju rudarsku djelatnost, a u sklopu toga i obaveze Koncesionara za pridržavanje mjera zaštite životne i radne sredine i rekultivacije degradiranog prostora (Zakon o koncesijama, Zakon o rudarstvu i propisi iz oblasti zaštite životne sredine).

Zbog velike važnosti ove faze rada, zakonskim propisima utvrđena je obaveza izrade projektnih rješenja rekultivacije, izradom Glavnog rudarskog projekta (Pravilnik o sadržaji rudarskih projekata) ili izradom posebnog tehničkog projekta rekultivacije, koji je sastavni dio Glavnog rudarskog projekta.

Projektima se daju rješenja rudarsko-tehničke i biološke rekultivacije površina degradiranih izvođenjem rudarskih radova, uz uvažavanje uslova koji su utvrđeni Elaboratom o procjeni uticaja na životnu sredinu, vodnih uslova i sl. Projekat se mora realizovati u fazama, odnosno radovi na rekultivaciji izvoditi sukcesivno, paralelno sa razvojem kopa.

5.1. Zaključak

U skladu sa članom 71 Zakona o rudarstvu koncesionar je dužan da u toku i po završetku radova na eksploataciji predmetne mineralne sirovine, a najkasnije u roku od jedne godine od dana završetka radova, privede zemljište na eksploatacionom polju namjeni prema Projektu rekultivacije zemljišta, odnosno, da preduzme mjere zaštite životne sredine sadržane u Elaboratu o procjeni uticaja na životnu sredinu na koji je od strane organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine data saglasnost i mjere zaštite voda u skladu sa zakonom.

O naprijed navedenim mjerama izvještavaju se nadležno ministarstvo za rudarstvo i ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede, vodoprivrede, zaštite životne sredine i nadležni organ lokalne uprave.

Za sanaciju i rekultivaciju, saglasno odredbi člana 73 Zakona o rudarstvu, Koncesionar je dužan da od svake jedinice proizvoda mineralne sirovine mjesečno izdvaja sredstva za djelimičnu ili potpunu sanaciju zemljišta, a prema odobrenim projektima sanacije i rekultivacije.

Visina sredstava za sanaciju i rekultivaciju prostora na kojem se izvode rudarski radovi, način obračunavanja, plaćanja i korišćenja sredstava bliže je uređen Uredbom o visini sredstava za sanaciju i rekultivaciju prostora na kojem se izvodi rudarski radovi, načinu obračunavanja, plaćanja i korišćenja tih sredstava ("Sl. list CG", br. 51/11).

6. UNAPRIJEĐENJE ENERGETSKE EFIKASNOSTI

Radi efikasnog korišćenja energije, u skladu sa odredbama Zakona o efikasnom korišćenju energije ("Sl.list". CG br 57/2014 i br. 3/2015).

Koncesionar je dužan da preduzima mjere za poboljšanje energetske efikasnosti. Koncesonar je dužan da kroz izradu tehničke i projektne dokumentacije predvidi sprovođenje mjera za poboljšanje energetske efikasnosti, odnosno, ostvarivanje uštede energije i njeno racionalno korišćenje primjenom provjerenih savremenih tehnologija, čije je korišćenje ekonomski opravdano.

Sprovođenje mjera energetske efikasnosti utiče na kvalitet radne i životne sredine.

7. USLOVI KOJE JE DUŽAN DA ISPUNJAVA KONCESIONAR U POGLEDU TEHNIČKE OPREMLJENOSTI, FINANSIJSKE SPOSOBNOSTI I OSTALE REFERENCE I DOKAZE O ISPUNJAVANJU TIH USLOVA

Obaveze koncesionara u pogledu ispunjavanja uslova definisanih u ovom poglavlju su sljedeće:

- da, u skladu sa članom 51 stav 2 Zakona o koncesijama, u roku od 60 dana od dana zaključenja Ugovora o koncesiji, osnuje i registruje privredno društvo ili drugo pravno lice sa sjedištem u Crnoj Gori, koje će obavljati koncesionu djelatnost ili da proširi registraciju za vršenje koncesione djelatnosti;

- da obezbijedi svu potrebnu geološku i rudarsku dokumentaciju, odobrenja i saglasnosti potrebnih za zakonito izvođenje radova;
- da obezbijedi opremu i mehanizaciju saglasno verifikovanoj rudarskoj i tehničkoj dokumentaciji - oprema i mehanizacija treba da ispunjava uslove propisane pravilnicima o tehničkim normativima za izvođenje planirane vrste radova na predmetnom lokalitetu;
- da obezbijedi radnu snagu saglasno ovom Koncesionom aktu i rudarskoj i tehničkoj dokumentaciji - zaposleni moraju da ispunjavaju uslove (u pogledu stepena stručne spreme, radnog iskustva, obučenosti i ovlašćenja za vršenje tih poslova) u skladu sa Zakonom o rudarstvu;
- koncesionar je u obavezi da u roku od 90 dana, od dana zaključenja Ugovora o koncesiji, sprovede Elaborat (geodetski operat) o granicama područja uslovne parcelacije ili preparcelacije za područje za koje je dobijena koncesija kod nadležnog organa (katastra). Poslije potvrđivanja parcelacije (preparcelacije), od strane nadležnog organa, Koncesionar je dužan da dostavi kopiju plana i list nepokretnosti na kojima su ucrtane nove parcele, što dokazuje da je sprovedena parcelacija u skladu sa Tehničkim izvještajem.
- da izvršava finansijski dio u pogledu obaveza utvrđenih Ugovorom o koncesiji, u smislu plaćanja koncesione naknade, dostavljanja obnovljive godišnje bankarske garancije, izdvajanja sredstava za rekultivaciju, plaća naknadu za korišćenje nepokretnosti u državnoj imovini, dostavlja dokaz o osiguranju (polisa osiguranja) za period trajanja ugovora o koncesiji. Koncesionar mora da ostvaruje takve poslovne rezultate koji će mu omogućiti redovno poslovanje (redovno izmirivanje poreskih i drugih obaveza), a time i ispunjavanje ugovornih obaveza.

8. MINIMALNI – POČETNI IZNOS KONCESIONE NAKNADE

S obzirom da su dokazane samo rezerve C₁ kategorije u ležištu „Podplaninik II“ koje je potrebno doistražiti i time dokazati najmanje rezerve B kategorije i njihov kvalitet na osnovu kojih se izrađuje Rudarski projekat eksploatacije, ne može se u ovom trenutku dati minimalni-početni iznos koncesione naknade. Nakon izvedenih geoloških istraživanja u prvom periodu realizacije koncesije, **Aneksom Ugovora utvrdiće se pripadnost grupi ležišta, minimalna godišnja proizvodnja mineralne sirovine i minimalni-početni iznos koncesione naknade**, u skladu sa tada važećim propisom koji uređuje kriterijume i način obračuna iznosa minimalne koncesione naknade za ustupanje prava na istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina.

9. KRITERIJUMI ZA IZBOR NAJPOVOLJNIJE PONUDE

Kriterijumi na osnovu kojih se vrši vrednovanje ponuda su sljedeći:

R.B.	KRITERIJUMI	Broj bodova
9.1	Obim geoloških istraživanja	40
9.2	Period trajanja geoloških istraživanja	30

9.3	Reference ponuđača	5
9.4	Finansijski aspekt-prosječni bruto prihod u posljednje tri godine	10
9.5	Finansijski aspekt-prosječni profit u posljednje tri godine	10
9.6	Kvalitet poslovnog plana i efekti na zapošljavanje i ekonomski razvoj	5

Napomena: Broj bodova iz svakog kriterijuma se zaokružuje na prvu decimalu. Ukupan broj

bodova iznosi 100.

9.1 Obim geoloških istraživanja

Ponuđači mogu ponuditi obim istraživanja (istražno bušenje) koji je jednak ili veći od **30.000m'**.

Ovaj kriterijum se izračunava na sljedeći način:

Kriterijum: $POI / MPOI \times 40$,

gdje:

POI – označava ponuđeni obim istraživanja

MPOI – označava maksimalni obim istraživanja ponuđen na tenderu

40 – označava broj bodova po ovom kriterijumu

Najveći broj bodova po ovom kriterijumu daće se ponuđaču koji ponudi najveći obim geoloških istraživanja, dok ostali ponuđači dobijaju proporcionalno manji broj bodova u skladu sa navedenom formulom.

9.2 Period trajanja geoloških istraživanja

Ponuđači mogu ponuditi period istraživanja (izvođenje istražnih bušotina) koji je jednak ili kraći od **6 godina (72 mjeseca)**

Ovaj kriterijum se izračunava na sljedeći način:

Kriterijum: $MPTI / PTI \times 30$,

gdje:

PTI – označava ponuđeni period trajanja geoloških istraživanja

MPTI – označava minimalni period trajanja geoloških istraživanja ponuđen na tenderu

30 – označava broj bodova po ovom kriterijumu

Najveći broj bodova po ovom kriterijumu daće se ponuđaču koji ponudi najkraći period izvođenja geoloških istraživanja, dok ostali ponuđači dobijaju proporcionalno manji broj bodova u skladu sa navedenom formulom.

9.3 Reference ponuđača

Ponuđač treba da dokaže: postojanje iskustva u koncesionoj djelatnosti eksploatacije čvrstih mineralnih sirovina, odnosno iskustvo u obavljanju druge privredne djelatnosti koja podrazumijeva srodnu tehnologiju rada (probijanje puteva, proširenje postojećih puteva, probijanje tunela, izrada platoa, nasipa, usjeka, iskopa, izvođenje bušenja i miniranja), kao i poštovanje izvršavanja ugovornih obaveza, u smislu dostavljanja, između ostalog, liste izvršenih poslova koji su izvedeni ili se realizuju u posljednje tri godine, sa rokovima izvođenja radova, uključujući vrijednost, vrijeme i lokaciju izvođenja, uz dostavljanje potvrde o izvršenim poslovima i načinu na koji su isti obavljani, od strane poslovnih partnera ponuđača.

U proceduru bodovanja ulaze reference potvrđene od strane Tenderske komisije. Ponuđač koji ne dokaže ili ne dostavi reference dobija 0 bodova.

Ovaj kriterijum se izračunava na sljedeći način

Kriterijum: $BPR / NBPR \times 5$,

gdje:

BPR- označava broj potvrđenih referenci

NBPR- označava najveći broj potvrđenih referenci

5- označava broj bodova za ovaj kriterijum

Ponuđač sa najvećim brojem potvrđenih referenci dobija maksimalni broj bodova, dok ostali ponuđači dobijaju proporcionalno manji broj bodova u skladu sa navedenom formulom.

9.4 Finansijski aspekt – Prosječni bruto prihod ponuđača u posljednje tri godine

Ovaj kriterijum se izračunava na sljedeći način:

Kriterijum: $PBP / MBP \times 10$,

gdje:

PBP – označava prosječni bruto prihod ponuđača za posljednje tri godine

MBP – označava maksimalni prosječni bruto prihod za posljednje tri godine ponuđen na tenderu

10 – označava broj bodova po ovom kriterijumu

Za ponuđače koji su registrovani u periodu kraćem od posljednje tri godine, prosjek se određuje po broju godina poslovanja, s tim da je jedna godina poslovanja obavezni minimum.

9.5 Finansijski aspekt – Prosječni profit ponuđača u posljednje tri godine

Ovaj kriterijum se izračunava na sljedeći način:

Kriterijum: $PP / MPP \times 10$,

gdje:

PP – označava prosječni profit ponuđača za posljednje tri godine

MPP – označava maksimalni prosječni profit za posljednje tri godine ponuđen na tenderu

10 – označava broj bodova po ovom kriterijumu.

Za ponuđače koji su registrovani u periodu kraćem od posljednje tri godine, prosjek se određuje po broju godina poslovanja, s tim da je jedna godina poslovanja obavezni minimum.

9.6 Kvalitet poslovnog plana i efekti na zapošljavanje i ekonomski razvoj

Ponuđač je dužan da u skladu sa parametrima iz Koncesionog akta opiše poslovni plan za realizaciju koncesije i efekte realizacije koncesije na zapošljavanje i ekonomski razvoj.

Poslovni plan treba da sadrži planirana investiciona ulaganja za realizaciju koncesije (ulaganja u geološka istraživanja, u nabavku opreme i mehanizacije, u izgradnju infrastrukturnih objekata i u izradu projektne i ostale tehničke dokumentacije, itd.), zapošljavanje radnje snage, plasman proizvoda na tržište, itd.

Najveći broj bodova po ovom kriterijumu će se dati ponuđaču koji predstavi poslovni plan, zasnovan na pretpostavkama dugoročno održivog poslovanja, koji je najubjedljivije i najrealnije usklađen sa parametrima datim u Koncesionom aktu.

10. SPISAK POTREBNE TEHNIČKE DOKUMENTACIJE SA USLOVIMA ZA NJENU IZRADU, ODOBRENJA, SAGLASNOSTI I MIŠLJENJA ZA OBAVLJANJE KONCESIONE DJELATNOSTI

10.1. Detaljna geološka istraživanja

U skladu sa odredbama Zakona o geološkim istraživanjima ("Sl. list RCG", br. 28/93, 27/94, 42/94 i 26/07 i „Sl. list CG“, br. 28/11) za izvođenje detaljnih geoloških istraživanja potrebna je izrada **Projekta detaljnih geoloških istraživanja**, čiju reviziju organizuje investitor, u skladu sa zakonom. Izvođenje istražnih radova prema revidovanom Projektu geoloških istraživanja **odobrava** nadležno ministarstvo za rudarstvo i geološka istraživanja, u skladu sa odredbama Zakona o geološkim istraživanjima. Ako se Projektom geoloških istraživanja predvidi izvođenje rudarskih istražnih radova (potkopi, uskopi, niskopi i okna), kao i probna eksploatacija mineralne sirovine, za izvođenje istih je potrebno pribaviti **mišljenje** nadležnog organa za zaštitu životne sredine. Ukoliko bi, Projektom predviđeni istražni radovi, izazvali promjene u prostoru pribavljaju se od nadležnog organa **urbanističko-tehnički uslovi**.

Tokom procesa geoloških istraživanja vrši se laboratorijsko ispitivanje uzoraka crvenih boksita, kao i povlatnih i podinskih karbonatnih stijena, u cilju određivanja fizičko-mehaničkih svojstava, mineraloško-petrografskog i hemijskog sastava. Navedena ispitivanja se vrše za potrebe izrade Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi mineralne sirovine i za potrebe rudarskog projektovanja.

Nakon sprovedenih terenskih radova, laboratorijskih i tehnoloških ispitivanja mineralne sirovine, pristupa se izradi **Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi mineralne sirovine, čiju ovjeru vrši ministarstvo nadležno za poslove rudarstva i geoloških istraživanja**.

Tokom koncesionog perioda budući Koncesionar je dužan da, u skladu sa odredbama Zakona o geološkim istraživanjima, dostavlja nadležnom državnom organu za rudarstvo i geološka istraživanja svake pete godine na ovjeru Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi mineralne sirovine, sa stanjem na dan 31. decembar prethodne godine, koji se izrađuje na osnovu posebnih propisa.

10.2. Eksploatacija mineralne sirovine

10.2.1. *Odobrenje za eksploataciju mineralne sirovine na eksploatacionom polju*

Odobrenje za eksploataciju mineralne sirovine na eksploatacionom polju, u skladu sa članom 33 Zakona o rudarstvu, izdaje Ministarstva energetike i rudarstva; na zahtjev investitora. Uz zahtjev se dostavlja i sljedeća dokumentacija:

- ugovor o koncesiji;
- situaciona karta u razmjeri 1:10.000 (ili većoj) sa ucrtanim granicama eksploatacionog polja, javnim saobraćajnicama, rudarskim radovima i drugim objektima koji se nalaze na eksploatacionom polju, opisom granica, nazivom eksploatacionog polja i naznačenjem opštine na čijoj se teritoriji nalazi;
- potvrdu o bilansnim rezervama mineralnih sirovina koja se izdaje u skladu sa važećim propisima o klasifikaciji i kategorizaciji rezervi;
- studija izvodljivosti eksploatacije pojave mineralnih sirovina sa prikazom uslova i načina eksploatacije i pripreme mineralnih sirovina sa dinamikom izvođenja radova i podacima o metanobilnosti, zaprašenosti i završenosti, oplemenjivanju, upotrebi i plasmanu, mjerama zaštite i sanacije životne sredine kao i podacima o tehničkoj opremljenosti i stručnim kadrovima;
- mišljenje nadležnog organa za zaštitu životne sredine na studiju izvodljivosti eksploatacije;
- akt organa nadležnog za poslove urbanizma u pogledu usaglašenosti planirane eksploatacije mineralnih sirovina sa odgovarajućim prostornim, odnosno urbanističkim planovima;
- licenca za izvođenje radova;
- drugi podaci od značaja za izdavanje odobrenja na zahtjev nadležnog organa.

10.2.2. Odobrenje za izvođenje radova po rudarskom projektu

Nakon dobijanja odobrenja za eksploataciju mineralne sirovine na eksploatacionom polju, pristupa se izradi rudarske tehničke dokumentacije – rudarskog projekta eksploatacije.

Rudarski projekat izrađuje se za izgradnju novih rudarskih objekata, sistema otvaranja i pripreme rudarskih objekata radi eksploatacije mineralne sirovine. Rudarski projekat podliježe tehničkoj kontroli (reviziji), koju vrši nadležni organ preko stručne komisije ili pravnog lica koje ima Licencu za izradu rudarskih projekata.

Odobrenje za izvođenje radova po rudarskom projektu, u skladu sa članom 53 Zakona o rudarstvu, izdaje Ministarstva energetike i rudarstva na zahtjev investitora. Uz zahtjev se dostavlja i sljedeća dokumentacija:

- rudarski projekat sa revizionom klauzulom;
- potvrda-saglasnost organa koji je izdao uslove da je rudarski projekat urađen u skladu sa izdatim uslovima;
- urbanističko-tehnički uslovi;
- dokaz o pravu svojine ili korišćenja na zemljištu, odnosno službenosti za najmanje dvije godine eksploatacije mineralne sirovine prema dinamici utvrđenoj koncesionim pravom;
- saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine na elaborat procjene uticaja na životnu sredinu ili odluku da nije potrebno vršiti procjenu uticaja koje se izdaju u skladu sa posebnim propisom;
- vodoprivredna saglasnost na projekte kada eksploatacija mineralnih sirovina utiče na režim voda;

- saobraćajna saglasnost za pristup javnim saobraćajnicama;
- licenca za izvođenje radova;
- dokaz o plaćenju naknadi za promjenu namjene korišćenja poljoprivrednog zemljišta.

Za izgradnju rudarskih objekata i postrojenja dostavlja se i dokumentacija u skladu sa propisima o građenju u zavisnosti od vrste objekta i utvrđenih uslova za izradu tehničke dokumentacije, a naročito sljedeće saglasnosti: elektro-energetska, zaštite na radu, sanitarna, protivpožarna, vodovodna, za priključenje na telekomunikacionu mrežu.

10.2.3. Odobrenje za upotrebu rudarskih objekata

Izgrađeni rudarski objekti ili djelovi rudarskih objekata koji se mogu samostalno koristiti, prije početka korišćenja, podliježu tehničkom pregledu, koji obuhvata pregled: rudarskih i građevinskih radova, električnih postrojenja, uređaja i instalacija i rudarske opreme i postrojenja.

Tehničkim pregledom utvrđuje se usklađenost izvedenih radova sa tehničkom dokumentacijom na osnovu koje je izdato odobrenje za izvođenje radova, tehničkim propisima čija je primjena obavezna pri izgradnji rudarskih objekata i mjerama i normativima zaštite na radu i zaštite životne sredine. Troškove tehničkog pregleda snosi investitor.

Tehnički pregled i odobrenje za upotrebu rudarskih objekata ili dijela objekta vrši nadležni organ preko stručne komisije ili pravnog lica u skladu sa propisima o izgradnji objekata.

Ako je za izdavanje odobrenja za upotrebu rudarskih objekata posebnim zakonom propisana obaveza prethodnog pribavljanja saglasnosti ili dozvole drugih organa ili organizacija, uz zahtjev za izdavanje odobrenja podnosi se i saglasnost, odnosno, dozvola.

11. HRONOLOGIJA IZRADE TEHNIČKE DOKUMENTACIJE I PRIBAVLJANJA ODOBRENJA I SAGLASNOSTI ZA IZVOĐENJE RUDARSKIH RADOVA

- Korak 1** Izdavanje Licence za izvođenje rudarskih radova;
- Korak 2** Izrada rudarskog projekta i njegova revizija
- Korak 3** Dobijanje odobrenja za eksploataciju mineralne sirovine na eksploatacionom polju;
- Korak 4** Dobijanje odobrenja za izvođenje radova po rudarskom projektu;
- Korak 5** Tehnički prijem rudarskih objekata.

12. OSNOVNI ELEMENTI TENDERSKE DOKUMENTACIJE (JAVNI OGLAS, DOKUMENTACIJA VEZANA ZA PONUDU)

Tendersku dokumentaciju čine sljedeća dokumenta:

- Koncesioni akt;
- Dokumentacija vezana uz ponudu;
- Javni oglas;
- Uputstvo za podnošenje ponuda i
- Nacrt ugovora o koncesiji.

12.1 Opis dokumentacije

12.1.1 Dokumentacija koja se prilaže uz ponudu

Shodno članu 23 Zakona o koncesijama nepodobni da učestvuju na javnom nadmetanju za davanje koncesija su ponuđači:

1. nad kojima je pokrenut postupak stečaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj;
2. koji su pravosnažnom presudom osuđeni za krivično djelo: kriminalnog udruživanja, stvaranje kriminalne organizacije; davanje mita; primanje mita; davanje mita u privrednom poslovanju; primanje mita u privrednom poslovanju; prevare; terorizma; finansiranje terorizma; terorističko udruživanje; učestvovanje u stranim oružanim formacijama; pranja novca; trgovine ljudima; trgovine maloljetnim licima radi usvojenja; zasnivanje ropskog odnosa i prevoz lica u ropskom položaju;
3. koji imaju neizmirene obaveze po osnovu plaćanja svih poreza i doprinosa u skladu sa propisima država u kojima imaju sjedišta;
4. sa kojima je zbog neispunjavanja obaveza raskinut ugovor o koncesiji zaključen u skladu sa ovim zakonom;
5. koji imaju obaveze po osnovu kazni izrečenih u krivičnom i prekršajnom postupku;
6. čiji podaci o poslovanju, svojini, finansijskim i fiskalnim evidencijama iz države u kojoj imaju sjedište, odnosno prebivalište, nijesu dostupni nadležnim organima Crne Gore;
7. čije je odgovorno lice odnosno njegov zakonski zastupnik pravosnažno osuđivan za krivično djelo iz tačke 2 ovog stava.

Izuzetno od tačke 3 ovog člana neće se smatrati da je ponuđač nepodoban da učestvuje na javnom nadmetanju za davanje koncesija, koji dokaže da nema obavezu plaćanja odnosno da mu je odobreno odlaganje plaćanja poreza i doprinosa, koje blagovremeno izvršava.

S tim u vezi, u cilju dokazivanja da je ponuđač podoban da učestvuje u postupku javnog nadmetanja, neophodno je dostaviti sljedeću dokumentaciju:

- Izvod iz sudskog, ili drugog odgovarajućeg registra države u kojoj ponuđač ima sjedište- dokaz izdaje CRPS;
- dokaz da protiv ponuđača nije pokrenut postupak stečaja - dokaz/potvrdu izdaje Privredni sud;
- dokaz da ponuđač, kao i odgovorno lice ponuđača, odnosno izvršni direktor i ovlašćeni zastupnik nisu pravosnažno osuđivani za krivično djelo kriminalnog udruživanja, stvaranje kriminalne organizacije; davanje mita; primanje mita; davanje mita u privrednom poslovanju; primanje mita u privrednom poslovanju; prevare; terorizma; finansiranje terorizma; terorističko udruživanje; učestvovanje u stranim oružanim formacijama; pranja novca; trgovine ljudima; trgovine maloljetnim licima radi usvojenja; zasnivanje ropskog odnosa i prevoz lica u ropskom položaju – dokaz/potvrdu izdaje Ministarstvo pravde, a za fizička lica dokaz/potvrdu izdaje nadležni Osnovni sud;
- dokaz da je ponuđač izmirio obaveze po osnovu svih poreza i doprinosa u skladu sa propisima država u kojima imaju sjedišta– dokaz/e izdaje/u poreski organ/i uprave na državnom i lokalnom nivou;
- dokaz da ponuđač nema raskinut ugovor o koncesiji zbog neispunjenja obaveza – dokaz izdaje Komisija za koncesije;
- dokaz da ponuđač nema neizmirenih obaveza po osnovu kazni izrečenih u krivičnom ili prekršajnom postupku - dokaz/potvrdu izdaje Ministarstvo pravde.

Navedeni dokazi ne smiju biti stariji od 60 (šezdeset) dana od dana otvaranja dostavljenih ponuda.

Ukoliko država u kojoj ponuđač ima sjedište ne izdaje navedene dokaze, ovi dokazi mogu biti zamijenjeni izjavom ponuđača pod krivičnom i materijalnom odgovornošću, odnosno ukoliko u državi u kojoj je sjedište ponuđača nema zakonskih odredbi koje se tiču izjava pod krivičnom i materijalnom odgovornošću, izjavom datom pred nadležnim sudskim ili upravnim organom ili notarom.

U slučaju da Ponuđač nastupa kao konzorcijum kompanija, onda je za svakog člana konzorcijuma neophodno dostaviti dokaze kojima se potvrđuje da je član podoban da učestvuje u postupku javnog nadmetanja, kao i ugovor o konzorcijumu, koji izričito predviđa:

- da će svi članovi konzorcijuma biti solidarno odgovorni za izvršenje Ugovora u skladu sa njegovim uslovima;
- procenat učešća u konzorcijumu;
- obaveze svakog člana konzorcijuma i
- ovlašćenje jednog člana koji će istupati u ime konzorcijuma.

Vlasnička struktura u koncesionom društvu mora odgovarati procentu učešća članova u konzorcijumu utvđenom prilikom podnošenja ponude i ista se ne može mijenjati bez saglasnosti koncedenta.

Pored navedenog, ponuđač je dužan dostaviti i:

- Bankarsku garanciju ponude u skladu sa Uputstvom za podnošenje ponuda i
- Popunjeni Obrazac iz Uputstva za podnošenje ponuda.

12.2 Javni oglas

Javni oglas, u skladu sa odredbom člana 21 Zakona o koncesijama, objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore", najmanje u jednom dnevnom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji cijele Crne Gore i na Internet stranici nadležnog organa, odnosno, u ovom slučaju Ministarstva energetike i rudarstva.

Javni oglas za dodjelu predmetne koncesije sadrži sljedeće:

- opis predmeta koncesije, granice istražno-eksploatacionog prostora;
- osnovne elemente Koncesionog akta;
- adresu i rok za dostavljanje ponude na Javni oglas;
- kriterijume za učešće na Javnom oglasu;
- pravila prema kojima se Javni oglas sprovodi;
- način dostavljanja ponude;
- moguće vrijeme posjete lokacije na kojoj će se vršiti koncesiona djelatnost
- datum, vrijeme i mjesto otvaranja prispjelih ponuda na Javni oglas;
- rok u kome se ponuda na Javni oglas može povući;
- određivanje vrste ponude (tehničke i finansijske ili samo finansijske ponude);
- podatke o visini i obliku depozita i garancije i perioda za koji se traže;
- uslove, rok i način vraćanja depozita i garancije;
- ime lica zaduženog za davanje relevantnih informacija u postupku Javnog oglasa;
- vrijeme i mjesto na kojem se može preuzeti Koncesioni akt i Tenderska dokumentacija, kao i cijena Tenderske dokumentacije u visini troškova njene izrade.

Javni oglas, nakon objavljivanja, nadležni organ može izmijeniti, osim elemenata utvrđenih Koncesionim aktom. Izmjena Javnog oglasa se objavljuje na način na koji je objavljen osnovni tekst Javnog oglasa, s tim što se rok za dostavljanje ponuda produžava za vrijeme koje je proteklo od dana objavljivanja Javnog oglasa.

12.3 Ugovor o koncesiji

Sastavni dio Tenderske dokumentacije je i Nacrt ugovora o koncesiji, koji je dat kao Prilog Koncesionog akta.

12.4 Uputstvo za podnošenje ponuda

Sastavni dio Tenderske dokumentacije je i Uputstvo za podnošenje ponuda, koje je dato kao Prilog Koncesionog akta.

13. SPISAK PROPISA KOJI SE PRIMJENJUJE U POSTUPKU DAVANJA KONCESIJE I U VRŠENJU KONCESIJE DJELATNOSTI

Propisi koji se primjenjuju u postupku davanja koncesije i vršenja koncesione djelatnosti:

- Zakon o koncesijama ("Sl. list CG", br. 8/09 i 73/19);
- Uredba o bližem načinu sprovođenja postupka javnog nadmetanja u otvorenom i dvostepenom postupku davanja koncesije ("Sl. list CG", br. 8/09);
- Zakon o rudarstvu („Sl. list CG“, br. 65/08, 74/10 i 040/11);
- Zakon o geološkim istraživanjima ("Sl. list RCG", br. 28/93, 27/94, 42/94 i 26/07 i „Sl. list CG“, br. 28/11);
- Zakon o zaštiti i zdravlju na radu („Sl. list CG“, br. 34/14 i 44/18);
- Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20);
- Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list RCG“, br. 75/18);
- Zakon o zaštiti prirode („Sl. list CG“, br. 54/16 i 18/19);
- Zakon o životnoj sredini („Sl. list CG“, br. 52/16 i 73/19);
- Zakon o vodama („Sl. list CG“, br. 27/2007 i 32/2011);
- Zakon o zaštiti kulturnih dobara Crne Gore („Sl. list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19);
- Zakon o državnoj imovini ("Sl. list CG", br. 21/09 i 40/11);
- Uredba o kriterijumima i načinu obračuna iznosa minimalne koncesione naknade za ustupanje prava na istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina („Sl. list CG“, br. 37/11 i 40/16);
- Uredba o visini sredstava za sanaciju i rekultivaciju prostora na kojem se izvode rudarski radovi, način obračunavanja, plaćanja i korišćenja tih sredstava („Sl. list CG“, br. 51/11);
- Pravilnik o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi čvrstih mineralnih sirovina i vođenju evidencije o njima („Sl. list SFRJ“, br. 53/79);
- Pravilnik o rudarskim mjerenjima („Sl. list RCG“, br. 26/94);
- Pravilnik o izradi projekata geoloških istraživanja („Sl. list SRCG“, br. 9/85 i 16/85);
- Pravilnik o sadržini rudarskih projekata („Sl. list CG“, br. 74/09);
- Pravilnik o sadržaju zahtjeva i dokumentaciji za izdavanje dozvole za preradu i/ili zbrinjavanje otpada iz rudarstva ("Službeni list Crne Gore", br. 78/16)
- Pravilnik o tehničkim normativima za površinsku eksploataciju pojave mineralnih sirovina („Sl. list SFRJ“, br. 62/87);
- Uputstvo o izradi godišnjeg tehničkog izvještaja i godišnjeg finansijskog izvještaja o poslovanju koncesionara koji imaju pravo na eksploataciju mineralnih sirovina („Sl. list RCG“, br. 10/95) i
- ostali propisi

Napomena

Prikazani parametri i podaci predstavljaju samo okvirnu ocjenu ekonomske opravdanosti investicije i nijesu garancija investitorima na osnovu koje imaju pravo na bilo kakvu štetu, već ponuđač prihvata kompletan rizik prilikom podnošenja ponude.